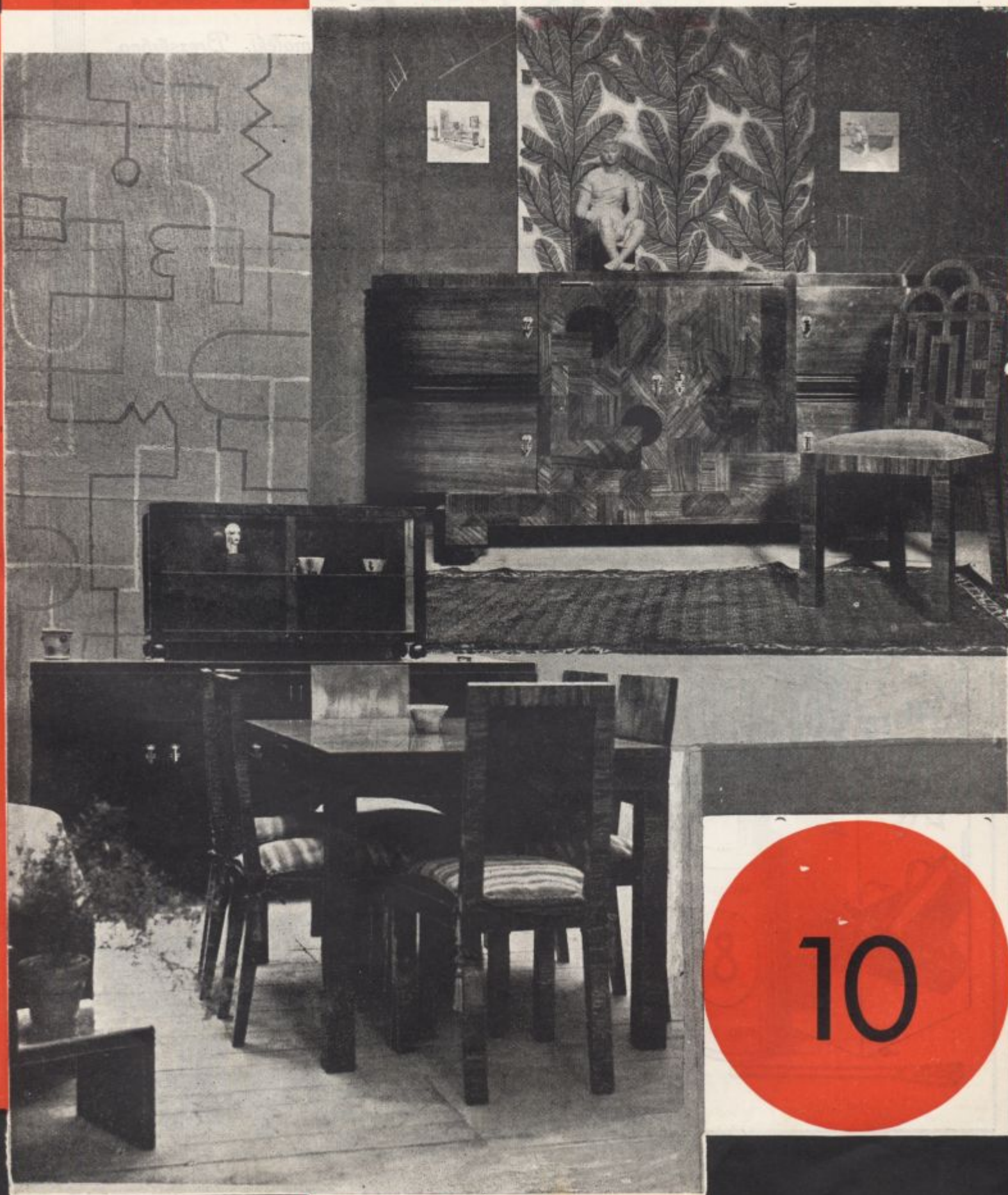

ŽENA IN DOM

Došlo 16. X. 1930

10

Eia popeia!

*Taki so naši malčki. Brezskrbno
leze mali nagajivček čez vzglavnike
in blazine, da bi se poigral s svojo
sestrico. Naj ima dete veselje.
Kaj za to, če pri tem pomažejo
male ročice blazine in čipke!
Mama ima vendar*

Persil

Stalno
menjavanje modnih
barv finih damskih
čevljev naj ne vzne-
mirja naših gospé
in gospodičen, ker
lahko prebarvajo
svoje čevlje z
Braunsovo
barvo za usnje
«Vilbra»

Vilbra
barva
kot
novo!

Glej,
mamica,
kako krasno sem si sama pobarvala obleko z
Brauns^{ovo} barvo za sukno!

Pomisli, koliko denarja sem si
s tem prihranila!

Zadovoljen

in

dobro razpoložen

more biti vsak, ako si nabavi potrebna oblačila po nizkih cenah pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

DVORNI TRG ŠT. 3.

Elegantni vzorci, moderna in precizna izdelava. Oglejte si bogato zalogo oblek, površnikov, ranglanov, „trenchcoat“ ter damskih plaščev itd. — Dežni plašči, usnjeni suknjiči, čepice, perilo itd. Angleško in češko sukno ter vse manufakturno blago se prodaja na metre v poljubni množini. Na željo pa se izgotavljajo obleke itd. tudi po meri v lastnem modnem ateljeju.

MODERNA KOŽUHOVINA

V VELIKI IZBIRI, KAKOR DAMSKI PLAŠČI, JOVICE, RAZNE PODLOGE, ČEPICE, OVRATNIKI TER VSAKOVRSNO KRZNO ZA OBŠIVANJE PLAŠČEV VEDNO V ZALOGI PRI TVRDKI

FILIP BIZJAK

KRZNARSTVO

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠT. 8

*

PREKROJEVANJE DAMSKIH KOŽUHOVINASTIH
PLAŠČEV PO NAJNOVEJŠEM KROJU

ZA JESEN!

V
E
L
I
K
A

I
Z
B
I
R
A

MODNE
NOVOSTI

za DAMSKE PLAŠČE
za KOSTUME
za OBLEKE
VOLNENO BLAGO
VELOURJE-BARŽUNE itd.

NAJCENEJE
NABAVITE

PRI TVRDKI NOVAK
LJUBLJANA, Kongresni trg 15
(nasproti Nunske cerkve).

Gospa, ali veste, kje je najbolje rešena tajnost večne mladosti? — V gledališču. In kadar igralka potrdi, da so preparati z imenom «Opera» izvrstni, potem tudi Vi ne smete dvomiti.

*Priznam da sta Eau de Cologne Opera
in parfum Opera najboljša kar sem jih
do sedaj uporabljal. Vera Pavlova
stanica Guljanka drame*

Preparati «Opera» (Eau de Cologne, parfum, krema in puder) se dobivajo samo v parfumeriji Uran, Ljubljana, Mestni trg 11.

ODLIČNO OPREMO STANOVANJ

IZDELUJE MIZARSKO PODJETJE

ANTON ZALOKAR

PODGORA PRI ŠT. VIDU NAD LJUBLJANO

ROK BERLIČ

strojno mizarstvo
Zapuže 22 pri Št. Vidu
n a d L j u b l j a n o

Vam izvrši

prvovrstno pohištvo.

Jedilnice, gosposke sobe,
spalnice, saloni, kuhinje
po lastnih in tujih načrtih.

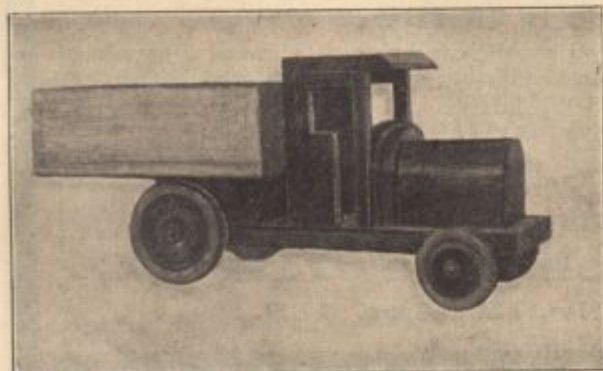
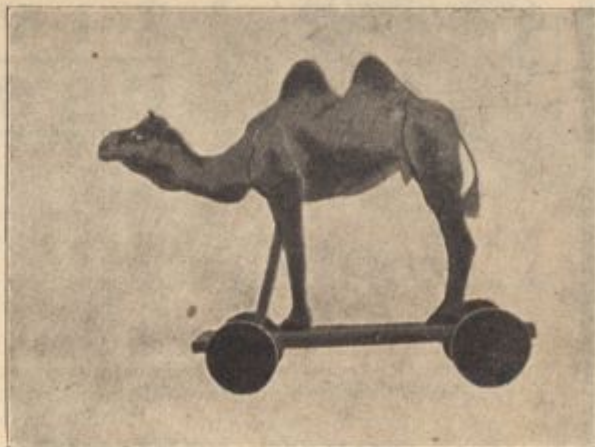
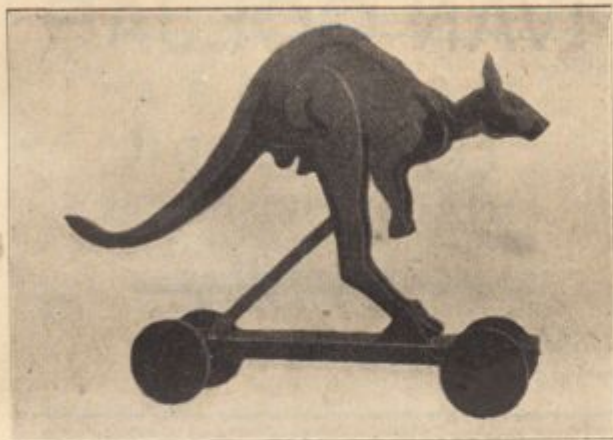

NAGRADE ZA VAŠO DECO!

Svojim otrokom lahko preskrbite za Miklavža in Božič lepe lesene igrače. Če nam pridobite 10 novih naročnic, ki bodo plačale do 10. decembra t. l. naročnino Din 68.—, pa Vam pošljemo eno izmed spodaj naslikanih nagrad. Igrače so dolge od 35 do 50 cm in visoke od 20 do 44 cm.

Namesto naslikanih živali lahko dobite medveda, konja, kravo, cebro, vlak s tremi vagoni itd.

Čitajte razpis v 9. številki, str. 294 | 296.

O P R E M O

STANOVANJ

V A M I Z V R Š I
FRAN VREČEK
POHIŠTVENO
MIZARSTVO

DELO PO LASTNIH IN
PREDLOŽENIH NAČRTIH

P O D G O R A
PRI ŠENTVIDU NAD LJUBLJANO

PRVOVRSTNO
POHIŠTVENO
MIZARSTVO
SOLIDNA IZVEDBA
SOLIDNE CENE

IVAN GOLJAR

P O D G O R A
PRI ŠENTVIDU
NAD LJUBLJANO

PRED UPORABO

P R A V A

UTEHA ZA

Ž I V Č N O

O B O L E L E

je moje pravkar izšlo objasnjenje!
V istem se objasnjavajo večletna iz-
kustva o razlogih, postanku in leče-
nju živčno obolelih. Ta evangelij

zdravja pošiljamo vsakomur, ki ga bo pismeno zahteval od spodaj navedenega naslova.
Na tisoče zahval dokazuje nepobitni uspeh neumornega ter vestnega raziskovanja v dobrobit trpečega
človeštva. Oni, ki pripadajo

veliki četi živčno bolnih

ter vsi oni, ki trpijo na raztresenosti, tugi, oslabiljenosti spomina, nervoznem glavobolu, napadom
jeze, želodčnim motnjam, preveliki občutljivosti, trganju v členkih, splošni ali delni oslabiljenosti ter
od drugih nešteti pojavov bolezni,

morajo zahtevati mojo knjižico utehe!

Oni, ki jo bodo pazljivo prečitali, bodo prišli do radostnega spoznanja, da obstoja enostavna in edina
pot do ozdravljenja in življenjske radosti.

Ne odlašajte in pišite še danes!

Ernst Pasternack, Berlin SO.

Michaëikirchplatz Nr. 13, Abt. 468.

PO UPORABI

ŽENA IN DOM

Letnik I.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1930.

Štev. 10.

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova. Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

«Aha, ta si je dobro zapomnila učiteljevo pridige!» si je mislil oče Potočnik. Učitelj jim je namreč tam pa tam ob nedeljskih popoldnevih rad kaj prebiral iz svojih listov in je pri vsaki stvari delal svoje opombe. Ni dolgo tega, kar je rekel, da človek ne more živeti kakor ptič pod oblaki, ki si plete gnezdo, izkoti mladiče, jih nauči jesti, žvrgoleti in iskati hrane, neki dan ga pa ni več in izginje brez spomina... Ampak človek mora dvigati glavo kvišku, k solncu napredka, in vzpodbujati slabiče k boljši bodočnosti... In kaj je vse nabledel ta mladi človek o pravicah slovenskega človeka, češ da se mora njegova beseda čuvati in čistiti kakor ščit iz suhega zlata... Tudi Truda se je že navadila pobirati za njim besede in koliko različnih izrekov iz njegovih knjig se je že nalezla... Ti mladi ljudje bi človeka najrajši zvlekli vrh zvonika, da bi videl na drugi konec sveta... Ali oče Potočnik se je po tem čemer-nem tednu najrajši prespal, zlasti v nedeljo. Če je tak pameten gospodar lahko pustil v gostilni keglje in kvarte, kaj je bilo pametnejšega od spanja?

V svojih govorih in naukih je kazal učitelj vedno veliko zanosa in borbenosti. Potočnik pa je bil možak, ki si ni dal na svojem posestvu od nikogar nič reči. Njegovo koruzo, žito in pitano živino mu je vsakdo na trgu plačal, naj se je pogajal z njim po slovensko ali po nemško. Kako se le potem drzne takšen mladič celo njemu očitati, da ne govori pravno svojega materinskega jezika, češ da vpleta v svojo govorico smešno popačene tuje besede. On vendar ni mogel govoriti kakor kakšen šolan župnik s prižnice. Razen njega so bili v tukajšnjem okolišju še štirje taki rogovileži, ki so si izmišljali vedno kakšna nova popravila, samo da je imela občina več stroškov, dasi nobeden izmed vseh štirih, od učitelja in župnika pa do krojača

Klančnika in orožnika, Barbinega sina, ni imel tam niti pedi kakšne zemlje. Ta družba je zdaj celo dosegla, da se bo v Rožnem dolu prizidal še en razred za drugega učitelja, samo da bodo morali tukajšnji gospodarji še več plačevati. Ženske je učitelj lažje pridobil, toda zrelega kmeta, ki je sam kaj mislil, pa ni mogel tako izlepa izpreobrniti. Potočnik ni imel učitelja posehdo kar ni več v čisljih, preveč predrzen se mu je zdel.

Pa tudi Potočnikove matere se je polotil čuden nemir. Truda je skoraj vselej učitelja malo pospremila, in mati doslej v tem ni videla nikdar nič slabega. Bila sta ji vedno pred očmi, in zakaj bi nje hčerka ne občevala z izobraženim človekom, od katerega se je mogla samo kaj dobrega naučiti, ko je bil videti vendar tako resen in pameten. Ali zdaj se je Potočnica zavedla, da krepko razvita Truda ni več otrok... lahko bi napravila kako nerodnost... Na misel ji je prišla svakinja Vida in se je spomnila, koliko gorja je ona prizadejala domačim, ker se je bila napila iz blaznega studenca.

Mati je Trudi prepovedala učitelja spremljati, rekla je tudi, da mora biti tega učenja že konec, češ da se ljudje že kar posmehujejo... Samoglava Truda se je osorno obregnila, očeta in mater je pa spravilo to še bolj v jezo, in Potočnik se je odpravil v šolo, da bi učitelj ne hodil več k njim...

Ko je Truda to slišala, je obslonela na vratih, kakor bi ji samo ona še branila pobegniti z doma, in se oglasila z odločnim glasom:

«Mati mi je bila obljubila, da si bom, kadar pride čas, lahko izbrala tistega, ki ga bom hotela... Zdaj sem si ga izbrala, in ni ga človeka na svetu, ki bi me prisilil, da bi ga pustila! Za pet ran božjih vas prosim, pustite, da počakava drug na drugega...»

«Mar sta si dala že besedo? Saj menda ne gori kodolja?» je obstrmel gospodar, njegova žena pa je obstala kakor okamenel steber...

«Nisva še govorila o svatbi,» je odgovorila Truda še vedno predrzno, «samo to veva oba, da se ne izneveriva drug drugemu, in ko bi on iz kakršnega koli vzroka to storil, bi jaz kar v vodo skočila...»

«Beži, beži, prismoda... tebi se blede!» se je zakrohotal oče.

Ko je Truda izginila skozi vrata, se je oče sedel za mizo in si podprl glavo z laktmi, iz prsi pa se mu je izvil težek vzdih. «Kakršno si izkojila, takšno imaš, in ona ti še navzoči pove, kako si ji bila obljubila, da si bo ženina sama izbirala. In tako se je zdaj obesila na tega človeka, ki nima drugega ko tiste cunje na sebi, kakor tisti krojač, ki ga ima sestra, samo da bi ga pri nas redili in zanj garali.

«Ta vrtoglavost izvira iz vašega rodu», mu je oponašala žena, in šele ko se je obrnil mož k njej brez vsake pikre besede, mu je omahnila na prsi, saj sta čutila v tem trenutku oba, da je nesreča v hiši...

Pri Potočnikovih je bilo žalostno, še pri jedi so molčali; samo kadar je bila vsa družina zbrana za mizo in je gospodar odmolil običajno molitev, so načeli gospodarske reči. Truda se je potikala po hiši, kakor bi ne bila domača. Oče in mati sta se tolažila, češ, malo je zamišljena, pa jo sčasoma že mine. Nič ji nista očitala, toda mati ji je bila povsod za petami s tako trpečimi in nemirnimi očmi, da je Trudo bolj bolelo, kakor bi ji bila bogve kaj očitala. Samo pisemc, ki so švigala s Sinjega vrha do šole in od šole zopet nazaj kakor lastovice, mati ni mogla prestreči, takšnih begotnih pisemc nikdar nihče ne prestreže...

Učitelj Kovač si je prizadeval, da ustanovi z župnikom in krojačem Klančnikom pevski zbor, pri tem pa je doživel precej bridkih izkušenj. Ženskih moči je bilo že še, z moškimi pa je bila večja težava. Izgovarjali so se vsevprek, da se ne da peti brez pijače, da imajo ob nedeljah, če kolikaj utegnejo, vedno druga pota, največ pa s tem, da se jim ne velja shajati zaradi tistih pisemc, ki bi jih peli na znamenje in note.

«Človek bi skoraj ne verjel, da more takšna preprosta reč naleteti na takšne ovire, tolikanj manj v kraju, kjer so bile spočete najlepše pesmi...» se je čudil učitelj, ko ga je mladi

župnik po nekem izjalovljenem sestanku malo pospremil proti šoli.

«Ko bi jaz imel samo en milijon, bi si že upal ta kraj poživiti in mu vzbuditi nekaj ponosa!» je dejal župnik. «Moj Bog, kako se vsak spoštljivo klanja temu švicarskemu pritepencu, ker jim daje zaslužka, saj se celo bolj trdni kmetje pehajo, da bi mu vozili blago na postajo in od tam nazaj zopet železo... Zaslužek... zaslužek... In človek jim še ne more bog ve koliko zameriti, ko ima tudi sam nekaj te slabosti na sebi.»

«In kaj bi naredili s tem milijonom?» je vprašal učitelj.

«Kaj bi naredil? Postavil bi tudi jaz takšno kovačnico, kakršno ima tale Švicar. Koval bi v njej kakor on kose, srpe, rovnice in lopate. Potem bi napravil tukaj še velik čebelnjak in bi prodajal med križem sveta. Zgradil bi jim lep Sokolski dom, kakršne sem videl na Češkem... Ljubček moj, potem bi imel slovenski človek tukaj lepo življenje!» Župnik je iztegnil roke nad vsem okrajem, ki ga je začel že mrak objemati, kakor bi hotel zagrabiti tisti milijon, o katerem je zastonj sanjal in ki ni hotel prileteti z neba...

Po zraku so že pihale jesenske sape, v njih načrtih pa se je oglasila vesela spomladanska pesem...

«Sam od sebe mora človek kovati srečo človeštva, ste mi rekli oni dan, prijatelj!» je pripomnil učitelj.

«To je veljalo samo za vas...» je opovrel župnik s pritajenim glasom. «Jaz pa kujem človeško srečo samo za druge... Vas gotovo obletavajo zdaj nekakšne prijetne sanje o lastni sreči in uresničile se vam bodo danes ali jutri, kadar si ustvarite svoje ognjišče... Ali kaj ostane meni, kadar mi uide pogled iz mojega župnišča na bližnje pokopališče? Dobrih knjig si ne morem veliko omisliti, imam premalo denarja, še čebelnjaka si ne morem urediti, kakor bi rad, cerkovnik in moja stara gospodinja pa nista za noben pogovor... Človek ledeno občuti tu svojo osamelost, dokler ne doseže, recimo, kakih štirideset let... Ko bi vsaj prišel tisti mir, ki ga prineso ta leta!»

«Ostane nama torej v prvi vrsti prosvetno delo», je rekel s toplim razumevanjem učitelj.

«Prav pravite... Tudi jaz se s tem tolažim,» je priznal župnik, «upam, da najini načrti vendar ne bodo presegali najinih moči, ko oba tako verno ljubiva ta zaspani kotiček

sveta, ki si navzlic svoji veliki lepoti ne more nikamor pomagati... Če ne boste imeli dovolj pravih pevcev v svojem pevskem zboru in bi hoteli, da vam jaz pomagam pri posvetnih pesmih, vam to z veseljem storim... Prav pravite, da si moramo na ta način pridobivati zaupanje pri naših ljudeh; pa tudi vse svoje knjige vam iz srca rad prepustim. Ko bi jih le hotel kdo čitati razen Potočnikove Trude!» Dala sta si srečo, dan se je že nagibal...

«Res je, kar je rekel... od naju dveh sem pač jaz srečnejši», je pomislil učitelj, ko je bil v svoji topli sobici. Na njegovi mizi je ležal kup šolskih zvezkov, ki jih je moral še nocoj pregledati, zakaj do jutri so morali biti popravljeni. Vselej, kadar je vzel v roke nov modri zvezek, mu je šlo nehote na smeh, zakaj ob vsakem se mu je obudil v duši prijeten spomin.

Sedel je mirno kakšno uro ali kaj. Samo enkrat ga je medtem zmotila Barba, ki se je pogovarjala v veži s sinovim psičkom, ko mu je dajala jesti. Zunaj se je oglašal veter, neredek gost tega kraja, na steni pa je ura s kukavico, ki jo je bila posodila Barba učitelju kot svojo največjo dragocenost, štrkala tako prijetno in pomirljivo kakor udarci vernega srca ljubke domačnosti. In vendar bi bilo tukaj lahko še vse lepše... stokrat lepše, ko bi se hotele vse sanje te mladeniške sobice uresničiti... Oj, prav je povedal prijatelj župnik... Mirko je imel svoje ljubezenske sanje... toda vse te Trudine napisane in izgovorjene besede niso bile brez bojazni, da se nikdar ne ujamejo...

Tenko učiteljevo uho je prav razločno slišalo, kako je nekaj rahlo potrkalo na okno... Ali je to samo veter, ki mu je ostal nepozaben prijatelj in ki mu je tako rekoč na čudovit način odgrnil novo stran življenja, novo čisto stran edino prave ljubezni, stran, ki je nanjo zapisal sam vso svojo vero in najlepšo pesem svoje mladosti?

Ozrl se je proti oknu in potrkalo je vnovič, zdaj že nekaj močnejše... čudna slutnja je objela Kovaču srce, hitro je odgrnil notranje okno, ki je bilo zastrto, in ko je spoznal milo lice, je kakor bi trenil skočil v vežo in tekkel odpirat zunanja vrata. Barbin psiček v nasprotni izbi je zalajal in v svetlobi, ki se je razlila skozi odprta vrata, se je prikazala Barba in nje sin v orožniški uniformi. Oba sta opazila, kako je čez vežo hušknila Truda

v hišo in kako jo je učitelj potisnil v svojo sobo...

Posadil je deklico na stol vso obnemoglo in jo obgovoril ves prestrašen: «Za božjo voljo, kaj se je pa zgodilo?»

Vzpela je k njemu oči, ki so bile vse zalite s solzami. «Nič se ni zgodilo...» je plaho odgovorila, «samo do smrti sem bila žalostna. Nocoj je bila pri nas zopet strašna reč... Sklenila sem, da napravim vsemu konec, kakor ga je napravila teta Vida. Jaz ostanem tukaj pri tebi, ko bi ti pa ne bilo prav, pobegnem kam, kjer se valovi zagrebajo in človeka več ne izpuste... Napisala sem vse to na papir in ga pustila na mizi.»

«Deklica moja draga,» jo je prižehl učitelj k sebi, ji slekel jopico in jo poljubil na čelo in oči, «pomiri se, saj si pri meni... Ali ti me moraš ubogati in se vrniti pri tej priči domov... Jaz te spremim, in ko bi te moral na rokah odnesti in vrniti staršem...»

«Ne grem pa ne grem nazaj...» se je oklenila Truda njegove roke, «ni ga, da bi me pregovoril, samo smrt bi me mogla odtrgati od tebe... Če mi naši ne zaupajo in mi nobenega upa ne puste, ne morem več štrpeti... Zaradi tebe sem hotela biti stanovitna in potrpežljivo čakati tudi leta in leta, ako bi bilo treba... ali ne morem več... obnemagala sem...»

«Saj imaš vendar babico, ki nama je na moč naklonjena,» jo je tolažil Mirko.

«Ali tudi nje beseda nič ne zaleže... Najbolje je še naredila njena Vida, jaz pa bom tudi tako... Sama si morava pomagati, saj vidiš, da nama ni odnikoder pomoči...»

«Ampak jaz ne morem s teboj čez morje, morava pač potrpeti in čakati, da najhujše mine, potrpiva, da boš imela leta,» ji je pogladil Mirko lase.

«Joj, toliko let naj še čakam...» se je razjokala Truda, «to se lahko hitro reče, toliko let še!»

Pustil jo je, da se mu je na prsih izjokala, potem pa jo je začel miriti: «Golobička moja mala, nespametna... Najrajši bi te skril v svoje roke, ali kaj, ko si tako velika, saj me boš skoraj že odmerila. Toda zdaj moram najprej poklicati postrežnico Barbo, da pride k tebi...»

«Jezus in Marija, nikar ne, sram bi me bilo!» je sklenila Truda roke.

«Vidiš, kako te jaz dobro poznam...» je rekel učitelj s kipečim glasom. Nobenega po-

niževalnega suma bi ti ne prenesla, in jaz bi ga tudi ne, ker si mi ti vse na svetu... Slišiš, ljubica, vse na svetu! Jaz bi ne prenesel, ko bi ti kdo kaj očital, ko bi se te doteknil le z najmanjšim sumom... Ostani lepo pri meni, nasloni, če hočeš, trudno glavico semle na divan ali pa kaj čitaj, Barba pa mora ostati pri tebi, kakor bi čuvala drago dete... K tvojim staršem pa pojdem sam še nocoj to noč... Prepričana bodi, da je tvoja usoda izročena zvestim rokam...»

In učitelj je poklical postrežnico Barbo in ji naročil, naj se od Trude ne ganè, dokler njega ne bo nazaj. Truda ni črhnila nobene besede, z napol priprtimi očmi je gledala, kako si Mirko oblači suknjo in pokriva klobuk in, ko ji je vpričo Barbe poljubil obe roki, kako odhaja... Trdno se je zanesla, da je nje usoda poverjena pravim rokam...

Spomladi je pripeljal učitelj Kovač svojo mlado ženko na svojo skromno šolo, okoli kate je bilo še zdaj vse razmetano, ker so prezidavali šolo, ki naj bi se letos razširila za en razred. Veliko bale niso pripeljali, po veliki večini so bile to babičine reči, zakaj Truda je bila pregovorila babico, da se je preselila k njima na šolo.

Maksim Gaspari: Z babico k maši.

Oče Potočnik in njegova žena sta spoznala, da ne moreta Trudi ljubezni zabraniti, ali ko je učitelj izjavil, da se nikakor ne misli priženiti k njim na posestvo, češ da bo svojo ženo redil sam in da svoje službe ne pusti, sta postala tudi onadva, ki sta se čutila že tako in tako prikrajšana v svojih roditeljskih pravicah, samoglava in sta sklenila, da za zdaj ne hvaležni hčeri ničesar ne dasta, naj le nezaheleni zet pokaže, da lahko svojo ženo sam živi... Nad Trudo, ki je bila z doma vajena dobrega življenja, so se zgrnile hude skrbi, a pokazala je toliko stanovitnosti, da ni nikdar nič potožila ne možu ne babici. Prodala je na skrivaj svojo uro in zlato verižico, kar je imela odveč obleke in perila še izza dekliških let in si usodila dva tisočaka pri mesarju v Podragi: vse to pa je znala tako prikriti, da ni Mirko tega niti slutil. Počutil se je celo tako srečen, da se je Trudi včasih zazdelo, kakor bi bil on mlajši, ona pa starejša od njega. Vsaj bolj brez skrbi je po navadi zaspal kakor ona, ki jo je nekoč imenoval svojo golobičko...

Tisto leto, ko je celo v hiši vse samotež postorila in so ji šli noč in dan po glavi računi in bridka gospodinjska spoznanja, se je tako izpremenila, kakor bi se bila postarala za več let. Ta preizkušnja se je pa vendar še nekam hitro in srečno končala. Ko se je v mlademu domu prijkalo na svet ljubeznivo dete, mala Trudica, so poslali gori od Potočnikovih poln voz blaga in za dete, ki je bilo, kakor sta stara dva soglasno ugotovila, na vsem tem nedolžno, hranilno knjižico s precejšnjim zneskom. Prvi je potem prišel vnukinjo pogledat oče Potočnik in odsehdob je naskrivoma dajal babici priboljšek za mlada dva, ker se je Truda še vedno tehinila, kakor bi se ji imenitno godilo in kakor bi ničesar ne potrebovala.

Truda je prišla na lepšo priliko, polagoma se je zbogala tudi s starši, zato je postala tudi bolj samozavestna. Bila je silno ponosna na dete, ki je imelo laske kakor zlato predivo pa Mirkove modre oči in ki je bilo za svojo starost nenavadno močno. Ker je prav to pomlad viselo povsod vse polno velikih rdečih nageljnov z oken razširjene šole, si je vteknila mlada gospa učiteljeva vsak dan nageljček za uho in svojemu detetu, kadar je hodila z njim po šolski veži in po preurejenem šolskem vrtu, žvižgala pesemce, ki jih je poznala še od doma.

(Nadaljevanje prih.)

Nana:

Iz spominov

Potovanje je že od nekdaj moja velika strast. Spominjam se, da sem kot mala deklica z največjo naslodo prebirala potopise. Še danes se mi smeje prijateljica iz otroških let, ko se spomni, kako sem na njeno prigovarjanje, da naj čitam »krasni« roman »Grofica beračica«, najprej vprašala, če je popisano tudi potovanje nesrečne grofice v Ameriko. — Ko smo nekoč v šoli dobile nalogo »Najlepši dan mojega življenja«, sem v duhu že pisala, kako sem se vozila kot 9letni otrok prvič s starši na Dunaj. Toda poleg naslova smo dobile tudi dispozicijo: »Priprava na prvo sv. obhajilo« itd., in konec je bilo moje »pisateljske« zgovornosti. Taka in slična čuvstva sem znala občutiti, ne pa zapisovati.

Čisto nekaj drugega je povedati na papirju, kaj si videl in doživel v vlaku, na parniku, v tujini... Poseben užitek je zame, če potujem sama. Človek se lahko vda vtiskom in občutkom po mili volji, nihče ga ne moti, na nikogar se ni treba ozirati. Opazuješ lahko nemoteno svoje sopotnike, marsikaj se ti pri dolgi vožnji pred očmi splete zanimiv roman, ki ga gledaš živega pred seboj, ali pa ga v kotu dremaje loviš z ušesi...

O da, življenje je zanimivo in največje bogastvo izprememb nam nudi ravno potovanje. Ne le narava, ki ti drči mimo oči, temveč tudi ljudje, katerih nazore lahko poslušaš in katerih početje lahko opazuješ. To je živ teater, ki se odigrava na življenski pozornici. In vse je zastopano: od tragedije do burke.

Posebno živahno je takrat, če postaneš na tej pozornici sam junak, a sediš istočasno incognito kot opazovalec med občinstvom. Kako je to mogoče? Kar takole:

Pred nekoliko leti sem se vozila v kupeju, v katerem se je vozila tudi skupina rodoljubov z dežele. Izpovedovali so se drug drugemu, po kakšnih opravkih morajo v prestolnico, dokler ne omeni ena izmed sopotnic, da bo izkušala drugi dan priti še v opero »Ribniška vrana«.

»Pravijo, da je prav čedna stvar«, omeni nekdo. »Ni bogve kaj«, protestira dama meni nasproti, po njenih kovčegih sodeč, kaka trgovska potnica. Razvije se živahna diskuzija, v pogovor pritegnejo še mene z vprašanjem, ali sem iz prestolnice in ali sem že čula oziroma »videla« to opero. Pritrdim. Kako ne bi? Saj pojem glavno vlogo v njej. A ker me nihče ne pozna, zamolčim to reč. Moj vis-à-vis, ki je doslej dominiral v tej zadevi, išče brž zaveznice v meni: »No, ali ni res vse skupaj bedarija?« Omenim, da je to prijetna, domača glasba. »Uh, kaj glasba, ko se pa tista »afna« Nana tako vede gori, kakor bi ne imela moža in otrok.« »Kako?« mi vzame sapo.

Da bi ne bila stavila tega vprašanja! Tako pa se je zgodilo, kakor da sem odprla zatvornico. Kar bruhalo je iz živahne govornice. Če ni ta ženska v pol uri povedala 30 romanov, ki sem jih baje že doživela, pa nočem nič. Ko se je od neumornega pripovedovanja nekoliko utrudila, sem izrazila svoj dvom nad bujnostjo teh zgodb, češ da se mi zdi Nana vendar čisto navadna »purgarska« žena.

»Saj je moja sorodnica. Moja mama je njena prava teta, zato vem vse več ko marsikdo drugi...« je pomembno pomežiknila.

Sopotniki so strmeli z menoj vred.

Mikalo me je vprašati po njenem imenu, toda do prestolnice je bilo še najmanj pet stacij, zato sem jo pustila še dalje v »zlahti« in jo izzvala, da je povedala še več. Seveda same zabavne stvari; ena od teh storij se je približala kar zgodbi Katarine Schrattove in bi jo cenzura gotovo črtala, če bi jo javno ponovila.

»Saperlot,« meni gospod v drugem kotu, »to je pa interesantna ženska. Morda pojdem še jaz jutri poslušat »Ribniško vrano«...«

Glavni kolodvor. Vsak pobira s police svoje reči in jaz silim prva k vratom. Preden izstopim, se obrnem k »sorodnici« in ji rečem glasno: »Jaz sem Nana. Katere moje prave tete hči pa ste Vi?«

«?»

S kratkim molkom in smrtnobledim obrazom je odgovorila na to bombo.

»Zakaj ne odgovorite?« silim neusmiljeno.

Bedastega opravičevanja, ki je sledilo temu vprašanju, ni vredno zapisovati.

Moji sopotniki bi bili kmalu pozabili izstopiti in na marsikaterem obrazu sem čitala, da ne vedo, ali so doživeli dramo ali burko...

Dostikrat čujemo, da je naša prestolnica majhno mestece. Saj ni res! Tako je veliko, da še inteligenca ne pozna javnih delavcev, ki mnogokrat nastopajo.

V beograjskem brzovlaku se vozi dama, ki venomer govori o glasbi, o koncertih itd. Meni nasproti sedi gospod, ki se tudi živahno udeležuje pogovora. Zanima ga posebno vprašanje, do katere starosti si lahko pevec ohrani svež glas. Nenadoma me vpraša: »Poznate pevko Nano?«

Komaj zadržim smeh in pritrdim, ne vedoč, ali misli resno — ali se šali.

»Kaj pravite, koliko je stara?«

Skomignem z ramo in rečem malomarno:

»Tako okoli 30.«

Pa se zmagoslavno nasmeje:

»Jok! — Ali veste koliko?«

V svesti si velikega presenečenja napravi pomembno pavzo — — — »Lani jih je bila — 30.«

Moje presenečenje je bil v resnici najnaravnejše, ker sem nekaj tednov prej doživela svojo 30letnico.

Gospod pa, kakor da je odkril veliko tajnost, nadaljuje izvedensko:

»Tudi mene je goljufalo. Ko sem jo videl včasih v gledališču, sem mislil tako kakor Vi: okoli 30 — — Lani pa sem čital na plakatu, da priredi ob svoji 30letnici koncert. Kdo bi si mislil? Imenitno se drži ta baba. — Neverjetno, kako se nekatere ženske znajo ohraniti, da se jim leta kar nič ne poznajo«, je dodal tiše.

Mene pa je začelo zanimati, kje in kdaj je videl famozni plakat, ki je že lani oznanjal mojo bodočo 30letnico. In posrečilo se mi je izslediti:

Pevsko društvo »Izbranci« je priredilo ob svoji
30letnici

koncert s sodelovanjem pevke

Nane

Mladi mož je čital pač le debelo tiskane črke, in tako sem neizogibno morala postati 30 let stara.

»Nič hudega!« bi rekel Petruška.

Imeli smo na ta način tisto jutro v vlaku vsaj zabaven tema, kako si človek dolgo ohrani svež glas in mlada leta.

Saša Tavželj - Koštičlova:

Iz zapiskov vaše učiteljice

Bila sem še zelo mlada, ko sem bila premeščena v majhno vasico Suhe Krajine.

Prišla sem iz mesta in sem bila še dokaj nespretna v občejanju s kmetijskim ljudstvom. (To je bilo eno leto pred mojim prihodom v vasico S.) Moje prvo službeno mesto — idilična vasica pod Gorjanci. Šola je bila v prvem nadstropju, v pritličju pa je bila gostilna! Hrane nisem mogla dobiti nikjer v vsej vasi, dasi je bila ve-

lika, saj je štela blizu šestdeset hišnih števil. Bene! Bomo pa sami kuhali! Obligatna špiritiera je zavzela svoje častno mesto. Hajdi po vasi za živežem! Menu — jajčka v kozarcu s sirovim maslom in kava. Potrebujem mleka. Stopim v prvo sosednjo hišo in najvljudneje pozdravim in prosim: «Gospa, ali bi imeli kaj mleka?» Da ste slišali, kako je zaropotalo nad mano! In to samo zato, ker sem jo titulirala — gospa! Opravičilo — odhod. Stopim domov h gospodinji-gostilničarki, ki se pa ni branila naslova «gospa», in jo prosim, naj me uvede v skrivnost, kako mi je nagovarjati ženske, da ne bo zamere. «I, no — ,mat“ recite!» V prihodnji hiši, kjer je v mračnem hlevu ravno molzla zajetna ženska, kar najkorajšneje pristopim in poprosim «mater» za mleko. Zdaj, zdaj šele je bil ogenj v strehi! «O da bi te — kaj takega pa še ne! Jaz, ki sem vseskozi pošteno dekle, da bi bila mati!» Pa še vse bolj krepko me je zavrnila in z vse bolj jedrnatimi besedami. Poparjena in obupana sem se splazila domov in se za ta večer zadovoljila s «črno» in cigareto — bila je menda to moja prva cigareta. Zatopila sem se v komplicirano titulaturo. Pozneje se nisem nikoli več tako zelo blamirala — razen enkrat še, ko sem prav strokovnjaško pohvalila očanca, ki je gnal živino domov: «Lepe krave imate, oče!» pa se je namuzal: «Al' nejsu krave, so vol'!»

Vse polno neizrabljenih sil je iskalo izhoda in želela sem si torišča, kjer bi jih lahko dodobra izrabila. Samo delo v šoli, malo samsko gospodinjstvo me ni zadovoljevalo. Narava sama se mi tudi ni zdela preveč mikavna — slabe kamenite poti, s kamenjem posute njive, redki listnati gozdovi, vse to ni nudilo zadosti razmaha mojemu hrepenenju. V svoji romantični sanjavnosti sem si le želela ljubljenega morja, čigar obalo sem morala vsled vojne vihre zapustiti. Pa ironična usoda me je zanesla prav v kraj, kjer je bilo nekaj ur daleč do prve žive vode.

Iskala sem družbe. Otroke, ki jih imam zelo rada, sem vabila k sebi pred hišo na trato. Bili so umazani, raztrgani, nekateri tudi polni golazni.

Z odločno gesto sem zavihnila rokave in se lotila nehvaležnega posla, da izpremenim male divjačke v lična, snažna bitja. In nekateri so se res izpremenili in prelevili v divne Cicibančke.

Zlasti se dobro spominjam dveh majhnih šestletnih učenck prvega razreda. Prva temnolasa, z lepo olivno poltjo, druga blondinka z nežno poltjo in izrazom Ticianovih madon. Za Rešnjo Telo sem jih ocedila, jima uredila lase in jih prevezala na čelu s trakovi ter sešila vsaki poceni katunasto oblecko. Zlatolaski svetlomodro, brinetki svetlorožnato. Videti sta bili kakor nežni roko-figurici.

Toda ta posel mi je jel kmalu presedati, ker bi me bil veselil samo tedaj, ako bi bile matere doma nadaljevale započeto delo. Da bi jim pa bila jaz le brezplačna bona, se mi je tudi zdelo premalo. (Ali ni bilo to opravilo le nekako nadaljevanje igranja z bebicami in podzavestno hrepenenje, udejstvovati se v sladkih materinskih dolžnostih?) Po nekaj dneh, pri nekaterih že prej, so izginili sledovi mojega truda.

*

Rada bi bila šla kam v vas. Toda neznansko me je motilo to, da je moj prihod vselej napravil tako razburjenje (seveda le prve čase). Bila sem prva učiteljica na novo ustanovljeni šoli. Bog se je usmilil! Saj je bila dovolj primitivna! Vsaka hiša si je štela v nekako čast, če sem jo posetila. Toda brž ko sem prestopila prag katere hiše, se je pričela tortura. Prvo, kar je gospodinja ali starejša hči naredila, je bilo tole: vzela je predpasnik in začela snažiti prostor, ki mi ga je namenila za sedež. Nato je pograbila brezovo ali sirkovo

metlo in začela z vso vneto pometati «iştirleh» (t. j. ilovnaty pod), da se mi je prah v oblakih kadil pod nos. Šele ko sem jih nujno prosila, naj prenehajo in naj se ne trudijo, ter jih prepričala, da jim verjamem, da so snažne, so se pomirile in prenehale s pometanjem. Sedle so k peči. Tu se je pa pričelo drugo važno opravilo. Verjemite, da ne pretiravam, četudi se bo marsikateri zdelo neverjetno. Pričele so se česati in spletati. Nekateri so bile tako nežnenirane, da so vzele kar «kadunje» predse na kolena in začele česati sebe ali svoje malčke. Kaj se je nabralo v kadunje, to sam Bog zna! Cekini gotovo niso bili!

Jaz pa sem pobegnula domov v svojo ozko kamrico, zavesila okni in legla na postelj ter pričela razmišljati, kako naj se najuspešneje lotim posla, da te ljudi, ki so v bistvu vendar tako dobri in kjer mi bo ostati ne vem koliko časa (danes sem že 10 let tu!), toliko prekvasim in naredim sposobne, da bodo sami prišli do spoznanja, kako bedno je to njih životarjenje. In da bodo ob tem spoznanju sami začeli misliti, kako naj si pomagajo, da bo njih življenje svetlejšo in veselejše.

Nisem poznala nobene določene in preizkušene metode. Ravnala sem impulzivno in vseskozi empirično. Izvečine sem pogodila, četudi je bil uspeh, vsaj navidezno, minimalen.

Pri tej svoji misiji (moderno misijonarstvo učiteljice, kateri ni šele treba iti v kraje med eksotične Hotentote in Culukafre!) se mi je pripetilo mnogo mičnih, komičnih in tudi tragikomičnih epizod in epizodice. Morda bo marsikatero čitateljico le nekoliko zanimala snov in jo silila k razmišljanju trpke usode bednih kmetijskih sester. In morda bo le kateri tovarišici v istih okolištinah v malo vzpodbudo, da se tudi ona loti «hvaležnega» posla modernega misijonarstva.

Revščina ali nevednost? Tako sem se povpraševala, ko sem opazovala skrajno žalostne razmere, v katerih žive v pretežni večini naše suhokrajinske žene.

Bilo je prve dni mojega službovanja, ko je prišla k meni soseda N. Nisem je še poznala niti po obrazu, pa me je milo naprosila: «Naj no pridejo hitro k nam, naša Neža je v težavah!» Imela sem takrat šele 18 let — in kmetiška terminologija mi je bila prav tako tuja kakor posel, kjer naj bi pomagala po njenih mislih. Ko se mi je zjasnilo, v čem obstojijo hčere Neže «težave», sem brž poiskala vse medicinske knjige, ki mi jih je dal s seboj oče za pomoč v prvi sili: Kneippovo vodno kuro in slične. Seveda ni bilo tu nič za take primere. Medtem so pa prišli povedati, da so «težave» minile in da so «ujeli» — hčerkico! «No, ko sem že tle, jih pa lepo prosim, ko bi šli za botro!» In nisem mogla drugače kakor — da sem obljubila.

Ko sem potem po enoletnem službovanju v G. bila premeščena na S., sem imela že večjo spretnost v obče-vanju z ljudmi. Znala sem že pravilno uporabljati vse zamotane naslove: mati, atek in oče, ki jim tu pomeni le deda. Naučila sem se tudi razločevati obede. Kosilo jim je izraz za zajutrek. Ko sem nekoč potrebovala dežo za mast in zahtevala «kiblo», so me med težko zadržanim krohotom poučili, da imenujejo tako — nočno posodo. Loncu za rože pa pravijo tako, kakor mi omenjeni posodi (v narečju).

Tako ima vsak kraj svojo zamotano nomenklaturu. Ker sem že povedala, kako so me klicali, da bi pomagala v «težavah», se spominjam raznih takih «težav». Danes mi je vse razumljivo, saj sem že sama srečna mamica.

V trenutkih, ko dajemo življenje novemu bitju, smo si vse žene enake. Vse ječimo v enakih bolečinah. Tedaj smo si vse prave sestre-trpinke. In vendar! Kako brezno razločka — tu in tam! Negovana v snažni sobi ležiš ti,

Lojze Žagar: Rojstvo.

mestna mamica. Najbolj paradna oprava te odeva, najlepša posteljina te pokriva. Skrbno ti strežejo! In kako ljubezniv je mož do tebe in te obsiplje s svojo skrbno nežnostjo, zlasti če se prvič s ponosom imenuje oče. A da vidite našo mater-trpinko na kmetih! Zgрозile bi se in vztrepetale v brezmejni boli ob pogledu na vso to revščino, trpljenje, ne higieno, ki ima svoj izvor tako v revščini kakor tudi v nevednosti in nepoučenosti. Sama tradicionalna nesmiselnost, ki prehaja od stare matere na mater, od matere na hčer, od roda v rod.

(Dalje prihodnjič.)

R a j

Tiho šuste lističi belih brez ob robu gozda. Lahen vetrič jim pripoveduje zanimivo bajko. Narava sanja... Kar se začujejo tihe, bajne melodije, ki lete v tiho jesensko noč. Kakor zlate niti se vijejo po zraku in pletejo pesemco nežno in sanjajočo. Lahno lete preko poljan dalje in dalje... Gozd ostrmi, šustenje brez utihne, vse napeto posluša te mile glasove rajske melodije. Komu pojo? Menda gozdu v slovo, ker se poslavlja? Res, življenje v njem ugaša, in kmalu ga zagrne beli snežni prt...

Strmé se sklonijo breze niže, da vidijo, odkod ta pesem.

Skozi malo okence pada svetloba na vlažna tla in trepeče na rosnih bilkah pred borno kočico ob robu gozda. Vse je tako tiho, samo pesem se izliva iz svetlobe v hladno noč...

V mali izbici sedi žena, mlada in lepa. Obraz njen je bled, toda ves svetel, kakor bi ga obdajala zlata gloriola. Kleči ob zibelki, v kateri leži sladko zlatolaso detece in se smehlja. Mamica poje. Tiho poje pesemco o angelčkih in rožicah, o ptičicah in pomladi. Njeni glasovi nežno božajo žametna ličeca milega deteta, božajo laske, zlate in mehke, božajo vso zibelko in hite skozi malo okence v tiho noč, hite, da povedo svetu, materi zemlji in sanjajoči naravi o raju, ki ga je ustvarilo mlado življenje... Mara Apih-Pečarjeva.

Črnogorke

Mičun M. Pavičević je objavil že devet knjig «Črnogorci u pričama i anekdotama», kjer seveda nastopajo tudi ženske tu pa tam. Ali zadnje čase je posvetil pažnjo zlasti pripovedkam o Črnogorkah. «Letopis Matice Srpske» jih je letos priobčil celo vrsto. Evo vam nekaj zgledov.

Miluša Mirkova.

Prišli so svatje iz Šarancev v Jezera Drobnačka po devojko. Jeli, pili so, si nazdravljali, se veselili ter odvedli mladenko med svati. Krenili so na pot. Vrisk in streljanje na obeh straneh. Poči puška od svatovske strani in ubije Miluši Mirkovi dete na rokah. Gleda Miluša sina z raztreskano glavo, srce se ji krči, solze jo oblijejo in molči. Svatje so že daleč. Miluša z mrtvim otrokom v naročju pride k svojemu svekrui in mu pove, kaj se je dogodilo. Karali so jo od vseh strani, zakaj ni povedala, da je dete ubito, dokler so bili tu svatje, ki bi ga bili osvetili.

«Bila je božja volja. To dete je meni najbliže. Bolje, da njega ni, nego da bi se med seboj klali dve junaški plemen. Da sem povedala, kaj se je pripetilo, bi bila jaz ostala v narodu krvomotnica.»

«Tako je, snaha», ji reče sveker, medtem ko so njen mož in deverji molčali ter od srda z zobmi škripali.

Čim je za ta dogodek čula črnogorska kneginja Milena, je poslala Miluši na poklon svojo najrazkošnejšo zlato črnogorsko obleko. Namesto krvomotnica je v Drobniških dobila naziv banica.

Milica Rovačka.

Poginili so Milici oče in bratje. Da ne bi v hiši ugasnila sveča*, se ni hotela vdati. Oblekla se je v moško, pripasala svetlo orožje, obesila čez ramo bistri dževerdar (damaščansko puško), vzela čibuk in tobačni mehur ter odhajala med prvimi na zборе in boje kakor možak. Doma je opravljala vse posle, ki pripadajo moškim. Bila je strah in trepet za vse nejunake. Njeno ime je slovelo po vsej Črni gori. Prišla je na Cetinje.

«Kje si, ženitina!» ji veli knez Nikola kakor v šali.

«Ni lepo od tebe, gospodar. Jaz nisem ženitina, ampak deklé, ki ima v prsih junaško srce. Niti na enem bojišču nisem izostala. Da je dosti takih žen, ne bi turški hodže rikali v Nikšiću in Spužu.»

«Boga mi, to je istina, Milica», reče knez in jo pošlje h kneginji Mileni, katera jo bogato obdari.

Begičina modrost.

Begica Markova v Šobajicah je neko jutro zajavkala pred hišo:

«Gorje meni danes, gorje brez pomoči!»

«Kaj pa je?» jo vprašajo sosede.

«Nekdo mi je ukrad srebrni pas iz skrinje. Takoj grem k vračarici Jovani v Kosovi Lug. To je prerokinja, ki vse vidi in vse ve.»

Ko se vrne od vedeževalke, jo vprašujejo sosede, kaj ji je Jovana rekla.

«Jutri boste slišali.»

«No, kaj pa, sestra, za Boga milega?»

«Neumnica ga prinese zajtra, ona, ki ga je ukrala, je dejala Jovana.»

Drugi dan je Begica res našla svoj sklepanec pod hišnim pragom. Gospodar jo vpraša, je li Jovana v istini kaj povedala.

«Ni, bogme, nič, ampak sama sem v stiski pridala one besede.»

D. A.

* Ugasila mu se slavska sveča = moških naslednikov nima (op. prel.).

JERICA HUBADOVA-DOLENČEVA

„Prelepa je selška dolina,
k' je taka dekleta zredila...“
(Narodna.)

Dvajset let ga je čakala, dvajset let mu pomagala pri pisalni mizi in dvajset pet let mu je bila najvnetejša pevka, agilna tajnica. To je Joškova Jerica, v resnici častna članica pevskega zbora Glasbene Matice in soproga konservatorijskega ravnatelja, pevskega očeta, Mateja Hubada. Vse življenje ji je bilo neprestano udejstvovanje. Česar se je lotila, se je to zgodilo z vsem njenim kipečim temperamentom in zdravjem polnokrvnega škofjeloškega dekleta. Na Joškovem gostoljubnem domu

je bilo svojčas zbirališče najgorših fantov, prijateljev Jeričinih bratov: Franceta, znanega lesnega veleindustrijalca, in pokojnih dveh — Tineta in Janeza. Pesnik Anton Medved, Mihael Opeka, Stipe Radić in dr. so bili stalni gostje v brezplačni gostilni Joškovih prijateljev. Tudi Jerica, ki ni nikdar hrepenela po časteh in ni nikdar kazala svojih boleti, je podedovala dariželjne roke in globok čut požrtvovalnosti. Že kot dekle je bila prva na

škofjeloškem čitalniškem odru, bila je iniciatorica Ciril-Methodove družbe, a pela je počenši kot brhka samostanska internistka do 6. julija 1916, ko se je poročila. Tedaj so utihnile pesmi, a Jerica je storila s tem korakom najlepši dan svojega življenja, ko je na zgodnjo jesen mojstra Hubada prevzela razbremenitev njegovih dnevnih skrbi. Saj je Jerica prav tako vsa na mestu v kuhinji kot v veseli družbi ali v funkciji najpotrpežljivejše tajnice, spremljajoče s srajcami, brisačami in arcnijami svojega moža po daljnih turnejah in na vseh potih javnega delavca. Gospa ravnateljeva prime za vsako delo, pomaga vsakomur in bi kot pelikan s svojo srčno krvjo branila svoj rod. Glede njene brezmejnne ljubezni sem redko srečal podobno mater. In vendar je ta žena prestala premnogo trnjevo pot, ki je ni videl nihče kot njeno bridko preizkušeno srce... Nezlomljiva življenska sila pa jo je vedno zravnila. Rodbini lasten ponos in naven trda gorenjska čud sta jo obvarovala pred čermi za obstoj se boreče samostojne ženske, ki si je s svojim delom utirala pot skozi let in časov nevihte, a si je baš zato pridobila razumevanje do slehernega človeka. Kjerkoli jo srečaš: doma, na Hubadovem rojstnem kraju, Skaručini, ali kjerkoli sredi življenskih potov — povsod ima zmisel za človeka, ki nosi odkrit obraz in ima pošteno mišljenje. Da bi bile vse kot ona: preprosta, naravna in storeča dobro zaradi dobrega samega!

Jerica je slovenska žena z gorkim domovinskim čutom. Njej je narodnost v krvi, navdušenje v srcu in odgovor na blesteče programe v — delu. Prinašamo njeno podobo, saj spada v okvir in namen naše revije: prikazati žene v pravem zmislu besede in jih postaviti v luč njihovega naravnega torišča — doma, Jerica Hubadova je taka žena in njeno torišče je pravi slovenski dom.

Helen Keller, slepa, gluhonema pisateljica

(Ob petdesetletnici.)

Helen Keller se je rodila leta 1880. Bila je zdravo, krepko dete zdravih staršev. Ko pa je imela leto in pol, ko še ni niti znala govoriti, je vsled neke bolezn oslepla in oglušela. Do sedmega leta, ko se je pričela učiti, je bila Helen kljub svojemu žalostnemu stanju živahen otrok, ki je dal staršem mnogo opravka.

Pozneje so staršem svetovali, naj se obrnejo na izumitelja telefona, profesorja Grahama Bella, ki je smatral za svojo življenjsko nalogo poučevati gluhoneme. Helen je bila že od prvega trenutka do njega zelo zupljiva. Profesor in gdč. Ana Sullivanova sta se posvetila z vnemo nesrečnemu otroku in ga naučila čitanja s pomočjo prstnega alfabeta za slepe. Helen sama pri-poveduje:

«Kdor mi hoče kaj prečitati ali povedati, črkuje s svojo roko, na katero položim jaz svojo roko, a tako narahlo, da ne oviram niti najmanj prstnih gibov črkujoče roke. Pri tem ne čutim vsake posamezne črke, kakor tudi drugi ne vidijo pri branju vsake črke posebej. Vsled trajne vaje so prsti nekaterih mojih prijateljev tako gibčni, da črkujejo tako hitro, kakor bi pisali na pisalni stroj.»

Helen si je želela, da bi znala govoriti. Z desetimi leti je dobila v gdč. Sari Fullerjevi pravo učiteljico. Vodila je Helenino roko nalahko čez svoj obraz, da je deklica čutila gibe ustnic in jezika, kadar je učiteljica govorila. Tako je začela s posameznimi glasovi. Helen je bila tako pazljiva in navdušena učenka, da se je v prvi uri naučila šestih elementov jezika: črk m, p, a,

s, t, i. Po enajstih učnih urah je že lahko zlogovala. Pomagala si je na vse načine. Otipavala je grlo govoreče učiteljice, proučevala s svojimi prsti izraz njenega obraza. Ure in ure je ponavljala isto besedo, isti stavek, dokler ni čutila pravega zvoka tudi v svojem glasu.

«Moje delo je vaja, vaja, vaja,» je zapisala kasneje. A ko je znala govoriti, je zopet vzklikala: «Sedaj nisem več nema!» In kmalu je spoznala z veseljem presenečenjem, koliko laže je bilo govoriti kakor črkovati s prsti.

Šele s šestnajstimi leti je prišla v družbo mladih deklet, svojih vrstnic. Sprejeli so jo na višjo šolo, pozneje na univerzo. Izmed tujih jezikov se je najlaže učila nemščine, francoščina ji je delala večje težave.

Skoraj neverjetno zveni, da je bil obisk muzeja njen največji užitek. Medtem ko so njeni živahni prsti begali po oblikah, si je predočevala v duhu, kaj je hotel umetnik pokazati in povedati s svojimi liki. Na kipih in reliefih je razločevala vsa čuvstva: sovraštvo, pogum, ljubezen itd. Spoznala je to na isti način kakor pri živem obrazu, kjer se je tudi vživela v duševno stanje dotičnega. Ko je nekoč tako proučevala znani florentinski relief «Pojoči otroci», je nenadoma vzkliknila: «A tu eden izmed otrok ne poje!» Spoznali so, da je bila res opazila podrobnost, ki je večina zdravih, normalnih gledalcev ni opazila.

Helen Keller sliši celo muziko, če lahko tipajoče položijo roko na klavir.

Kogar natančneje zanima njeno življenje, naj si pre-skrbi njeno knjigo «Poveš mojega življenja». Nemci so imeli že 1905. leta 14. izdajo njene avtobiografije (Stuttgart, P. Seliger). Razen svoje avtobiografije je napisala Helen Keller tudi še druga dela.

Pavla Bellétova - Beograd:

Nekaj smernic o pravilni otroški vzgoji

Najnežnejše bitje na svetu je dete; majhno, ne-bogljeno, srčkano v vsej svoji preprostosti, zahteva vendar že v zgodnji mladosti, ko ima komaj nekaj mesecev, kategoričnih, dasi z ljubeznijo do njega pre-nasičenih ukrepov, da se čimprej privadi reda in samostojnosti.

Ne sama higiena, tudi zdravje otrokovo zahteva, da se njegovi mali interesi, njegovo zanimanje, zlasti pa njegove življenjske potrebe spravijo v sklad z ostalim ustrojem gospodinjstva, kajti danes prilike niso več take, da bi si mlada mati lahko najela bono ali vzgojiteljico, ki bi se stalno ukvarjala z otrokom.

Prav zato je treba skrbno gledati na točnost, da se otrok doji ob določenem času in v gotovih presledkih. Ista točnost naj velja za čas njegovega spanja in urice odmora. Vsak otrok brez izjeme se navadi kaj kmalu reda in bo zahteval ob določenem času to, na kar smo ga navadili.

Tako vzgojeno dete ne bo nikdar v nadlego niti ne bo delalo mamice nervozne. Razvijalo pa se bo veliko boljše od otroka, ki ga že od prvega meseca naprej razvajajo in mehkužijo, da je tiran vsega stanovanja, strah vse hiše.

Mlade matere grešijo na to stran vse preveč, dasi se tega ne zavedajo in dasi mislijo, da na ta način kažejo vso svojo neomejeno ljubezen do otroka.

Kadar na primer otrok kriči, to še ni znak, da mu kaj manjka, da mu nekaj ni po volji ali celo, da je bolan. Otrok sam po sebi ne more drugače izraziti svojih čustev kakor s podzavestnimi, nedoločnimi gibi ročic in nožic, cepetanjem in kriki ter sladkim grgranjem. Velikokrat se dere iz samega dolgega časa. Vsaka skrbna mati bo kaj hitro spoznala, kdaj kriči zato, ker je lačen, in kdaj vpije kar tako.

Brž ko je dete toliko odraslo, da poizkuša s prvimi, bojazljivimi koraki meriti sobno razdaljo, je treba podvojiti pazljivost, sicer se pa držati prvotnega reda v njegovi prehrani, spanju in času za igranje.

Kritični meseci otrokove vzgoje so med prvimi in tretjim letom njegovega življenja, ko zahteva vsak trenutek, da se mamica ukvarja samo z njim, in ko se nauči toliko novega in zanimivega, da lahko ure in ure dolgo brbra o tem in onem. Njegova otroška domišljija vidi vso okolico poveljano, vsako stvarco prilagodi svojemu okusu, vse mu je solučno in krasno. Dete tedaj ne zahteva niti dragih in kompliciranih igrack niti svilnatih obleke in petelj v laseh. Zado-voljno je z najprimitivnejšimi stvarmi in z vsako, še tako preprosto obleko, ker sploh še ne pozna nje po-mena. Svobodno naj bo, kolikor se pač da. Nobenih čepic na glavo, nobenih životkov in tesnih hlačk. Gi-banje v svežem zraku, igranje v božji naravi, koba-canje po travi in dnevna kopel v mlačni, ne premrzli vodi so pogoj dobremu razvitku njegovega telesa in malih mišic. Cucljev naj se odvadi že prve mesece, ako se v današnjem času higiene in moderne smeri

sploh še uporabljajo te neokusne, tisočkrat prežve-čene gumaste cevi, ki so polne bakterij, ker se veliko-krat valjajo po prahu in se dostikrat neumite tišče kričočemu paglavcu v usta. Večinoma so bili cuclji povzročilci opasnih obolenj ustnih sluznic deteta. Tudi naj se v mladih letih otroka opusti vsak ne-umesten lišp, ker je vsako dete samo po sebi čedno in lepo dovolj. Kvarna je tudi vsaka pohvala otroka, kajti prav kmalu bo mala gospodična, ki se ji stalno ponavlja, da je »pipi« in da je lepa, pričela posnemati odrasle sestre ali celo mamo, ukoreninilo se ji bo ves-elje do ničemurnosti, dasi podzavestno, vendar očitno, in ko bo iz male gospodičnice postala učenka, zrela za višje razrede šole, bo mati v svoje nemilo presene-čenje opazila, da je pogrešila svojo vzgojevalno tak-tiko. Če se tedaj materine nade izjalove, se bo na morda iskreno mišljene opazke svoje sosesčine, da ni delala prav, skoraj gotovo opravičila z vedno istim stereotipnim odgovorom: »Saj nisem jaz kriva, želela sem ji vendar najboljše.« Da, da, želela je morda res, ravnala pa se ni po tej, sicer idealni smeri. Po mojem mnenju naj bi tudi tukaj veljal izrek: Nepoznavanje zakona ne ščiti pred kaznijo.

Tudi je čisto neprimerno, da mamine prijateljice vedno in vedno iznova korigirajo otrokovo vzgojo. Vsaka mati, tudi najrevnejša, želi svojemu otroku vse najboljše in mu izkuša nuditi toliko ljubezni, kolikor je more in kolikor je je otroku potrebno. Vendar se prav nad tem spotikajo premnoge tete in prijateljice, češ: »Otroka boš pokvarila.«

Dokazano pa je, da je prav nasprotno res, ker otrok sam po sebi zahteva ljubezni.

Dete, ki živi v okrilju suhoparne in ozkosrčne rod-bine, ne bo pokazalo tistih znakov privlačnosti, pri-srčnega kramljanja in ljubeznivih pokretov kakor otroci, ki so deležni brezmejne ljubezni matere in toplih temperiranih simpatij očeta. Vendar je tudi tu-kaj vsak plus odveč, ker bi dete, kakor hitro opazi, da mu je vse dopuščeno in da ga mamica vselej brani, tudi če je poredno, poizkušalo z izrabljanjem te lju-bezni, postalo bo sčasoma zahrbtno in bo izgubilo na ta način vso nežnost otroške duše, drugače vedno do-vzetne za lepo besedo in plemenito ravnanje.

Vse obsodbe vredno pa je tudi, če se otrokovi ma-teri danes svetuje, naj bo bolj stroga, drugi dan pa opozarja, da je otrok vendarle otrok, ki ne ve, kaj dela, pa da ga zato ni treba kaznovati.

Mati, ki je podvržena takih vplivom, bo grešila da-nes s tem, da bo z otrokom prestroga, jutri pa bo pod vplivom drugih nasvetov popustila samo zato, ker se njej sami dozdeva, da otrok ne razume, da še ne more pojmovati dalekosežnosti svojih pogreškov, da jih je zato treba izpregledati in kolikor se da opra-vičiti.

Obe taktiki sta pogrešni, ne toliko za mater samo, kakor za otrokovo bodočnost, kajti otrok res ne ve, ali je storil prav ali ne, pa bo, če bo za isto stvar, ki se mu je včeraj izpregledala, danes kaznovan, spoznal, da se enkrat sme kaj narediti, drugič pa ne, kakor je pač mama pri volji. Pozneje pa bo, če je bistro glavice, spoznal, da je bila mama nepravilna. Posle-dice takega spoznanja so nepregledne in večajo vrzel med materjo in otrokom, ki se potem pozneje ne da več zadelati.

Vsaka mati naj bi imela poleg zdravega razuma in smotrenega ravnanja vselej na umu, da je nje otrok usmerjen popolnoma drugače kakor ona, da ni du-ševno podoben niti njej niti možu, velikokrat sploh

nikomur iz rodbine, temveč da tvori s svojimi nag-
njenji, interesi in navadami svojo lastno celoto, svoje-
vrstnega človeka, ravnotako popolnega kakor je ona
sama, samo da so njegove posebnosti še neizglačane.

Kolikokrat se čuje tarnanje mater, da ne poznajo
svojih lastnih otrok, da so ti čisto drugačni od njih, in
da ne vedo, kaj bi naredile. Prav tako. Kajti šele to
jadikovanje pokaže dobremu poznavalcu, da je mati
s svojo vzgojevalno metodo dosledno grešila.

Obžalovanja vredne so take matere, obžalovanja
vredni pa tudi tisti otroci, kajti ti so že v zgodnji
mladosti navezani sami nase, vzgajajo se sami in pla-
čajo samovzgojo v poznejših letih, ko so že sami svoji,
z bridkimi izkušnjami, če ne celo s srečo svojega živ-
ljenja.

Mati, ki je pozorno zasledovala duševni in telesni
razvoj svojega deteta in ki se je leto za letom na ti-
hem radovala napredka njegovih dobrih lastnosti in
njegovega značaja, takšna mati te bridke izkušnje, da
se ji lastni otrok popolnoma odtuji, bržkone ne bo
doživela, ker je razumna dovolj, da mu ne bo grenila
življenja z večnimi svarili, kakor: «To se ne spodobi,
Mirkol!» — «Vidiš, drugi otroci so takšni, ti pa si ves
drugačen!» — «Le poglej sosedovo Micko, kako je
pridna, po njej se zgleduj!» — «Ježeš, ta nesrečni
otrok, kaj je že spet naredil, vse bo pobil, o Marija,
najrajši bi imela, da ga nikdar več ne vidim!» in tako
dalje. Ali ni vse to smešno? Včasih se pa sliši še vse
kaj hujšega. Otrok sicer takoj ne bo razumel, za kaj
gre, ker je mati ali premalo razumna ali preveč po-
vršna, da bi mu v njegovem jeziku z nekaterimi pri-
meri razložila, kako je to in ono in zakaj se to ne
spodobi, vendar si bo, če to dan za dnem sliši, to za-
pomnil, pa bo pozneje, samo da mu ne bo treba po-
slušati teh večnih pridig — kajti otroci so v tem
pogledu neverjetno nestrpni — delal vse tisto in še
kaj hujšega za hrbtom matere in se tako njenemu
sreču popolnoma odtujil.

Vsaka mati naj bi bila predvsem iskrena prijate-
ljica svojega otroka, plemenita v svojih početjih, ši-
rokogrudna v vsaki gesti, potrpežljiva in vselej do-
sledna. Ona naj otroka vodi po pravi poti, njej je
dano, da mu usmeri korak v življenje, pusti pa naj,
da se njegove dobre lastnosti razvijajo same od sebe,
slabe pa naj kolikor mogoče omeji ali vsaj parali-
zira. Pusti naj mu samostojen razvitek, ne da bi nje-
gova nagnjenja zatirala ali celo onemogočala.

Poznam matere, ki silijo svoje otroke v šolo, samo
da bi — njej v gloriolo — postali, četudi po sili,
advokati in zdravniki, dasi vidijo, da otrok nima ta-
lenta za to, še več, da nima niti veselja do učenja in
šole. Kaj bo iz takega otroka, je jasno. V najboljšem
primeru človek brez idealov, čemerem, če ne faliran
študent, ki živi leta in leta od denarja staršev in dru-
gih podpor, potem se pa ali popolnoma izgubi ali pa
dela staršem sramoto.

O tistih mnogoštevilnih primerih kmetijskih mater, ki
tirajo svoje sinove v semenišče in duhovski stan, sploh
ne bom govorila, ker so vsakemu dovolj dobro znani
in jasno dokazujejo nerazodnost kmetijskih mater in
nazadnjaške nazore njih vzgoje.

Če se pa otrok dobro uči in ima veselje do šole in
študij, pa je seveda vse obsodbe vredno, če ga vzemo
iz šole, ko bi ne bilo treba in bi lahko nadaljeval
študije, samo zato, da bi čim prej prišel do lastnega
kruha in razbremenil starše. Taki starši niso nič
boljši od tistih, ki silijo sinove v bogoslovje ali pa
na univerzo, ker pozabljajo na nekaj, namreč na to,
da otrok ni kriv, če je na svetu, in da je dolžnost

staršev, da mu zagotovijo eksistenco, primerno nje-
govim zmožnostim in prilikam. Ko bi se vsi roditelji
dosledno držali tega principa, bi se v poznejših letih
vsak otrok z ljubeznijo in globoko hvaležnostjo spo-
minjal staršev, ki so mu bili kamen-temelj na poti v
srečno bodočnost.

Toda vse te kombinacije pridejo na vrsto šele, ko
je otrok že dovršil osnovno šolo in nižjo gimnazijo ali
realko. Mnogo prej pa je že treba gledati, da se otrok
vzgoji s kolikor mogoče malenkostnimi zahtevami do
življenja, vcepi naj se mu na pameten in zdrav način
skromnost ob vsaki priliki in v vsakem pogledu, da
bo pozneje tem lažje našel zlato sredino in si tem si-
gurneje ustvaril lastno eksistenco na trdni podlagi.
Kolikokrat se pripeti, da prej imoviti starši čez noč
izgubijo vse imetje, tako da so otroci, vzgojeni kot
grofje, razvajeni in neporabni za resno življenje, naj-
večji reveži, ki si vkljub dobri izobrazbi in prijetnim
formam ne znajo zaslužiti niti skorjice kruha. Prime-
rov za to je veliko, jih torej ni treba naštevati.

Red, čistota, skromnost in plemenita narav, kre-
menit značaj v jedru naj bi bil cilj vsake matere, ki
hoče dobro vzgojiti svojega otroka in mu izgladiti pot
v poznejše, srečno življenje.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

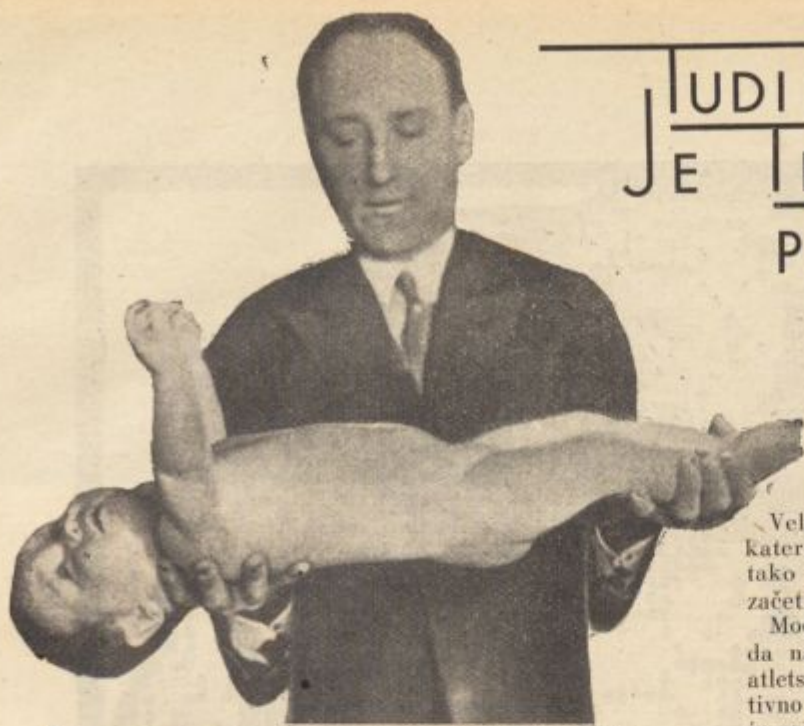
Naše uredništvo prejema vsak mesec veliko vprašanj
zaradi raznih bolezni in žele naročnice zdravniških na-
svetov. Teh vprašanj je vsak mesec več. Naše ured-
ništvo je načeloma proti temu, da bi se dajali javni
zdravniški nasveti in da bi se razpravljalo v listu o tej
ali oni bolezni. Zgodilo se je že večkrat, da so brez-
vestni ljudje (podeželski padarji) izrabili take nasvete,
ki so jih čitali v listih, za svoje kupčijske namene in so
s tem napravili pri bolnikih več škode kakor koristi.

Po posvetovanju, ki ga je imela naša urednica z zdrav-
nicama gospo dr. Marijo Finkovo, specialistko za žen-
ske bolezni, in z gospo dr. Zdenko Tominškovo, specia-
listko za kožne in spolne bolezni ter kozmetiko, pa smo
se vendar odločili, da ugodimo želji večine čitateljic.
Zato odpravamo z današnjim dnem pod zgornjo rubriko
bolniška vprašanja in zdravniške odgovore.

Zdravnici sta se odločili, da bosta priobčevali pred-
vsem poučne članke. Poleg tega sta pripravljene poma-
gati svojim sosestram s splošnimi zdravniškimi nasveti.
Najprej moramo poudariti, da se nobena bolezen ne da
ozdraviti, ne da bi bil bolnik po zdravniku preiskan.
Vsak človek in vsaka bolezen zahteva individualnega
zdravljenja. Kar lahko svetujemo eni, tega ne moremo
svetovati drugi. Zato bomo v tem kotičku dajali, kakor
smo že zgoraj omenili, le splošne zdravniške nasvete.

Pojasnila bodo brezplačna, pač pa je treba pri vsa-
kem vprašanju priložiti dve znamki po 1 Din za pis-
meni odgovor. Prosimo vse tiste, ki bodo pisale po na-
svete, da nam razločno popišejo svojo bolezen. Dobro
je, če sporoče svojo starost, koliko časa čutijo v sebi kal
bolezni, vzrok bolezni in kdaj so bile zadnjikrat pre-
iskane po zdravniku. Naši zdravnici se bosta potrudili,
da bosta odgovorili na vprašanja v kolikor mogoče po-
ljudni obliki.

TUDI MALIM OTROKOM JE TELOVADBA PO TREBNA

Sport! Gimnastika! se sliši od povsod. Najboljši eliksir in medicina za dolgo življenje in dobro zdravje je telovadba. Pa tudi malim otročičkom je telovadba potrebna. Kako jo je treba izvajati, se vidi iz slik in tega članka.

Veliko se je že govorilo in pisalo o vprašanju, do katere starostne dobe sme človek telovaditi. Toda prav tako in nič manj važno ni vprašanje, kdaj je treba začeti otroke navajati na telovadbo.

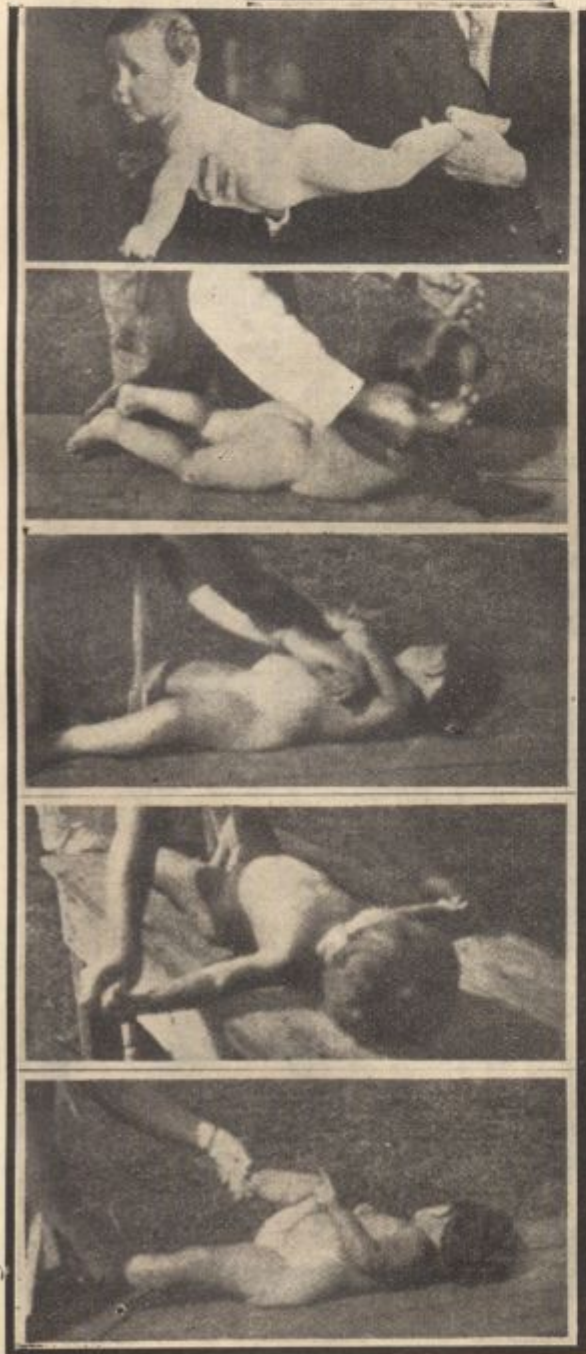
Moderna higiena je ustvarila posebno vrsto telovadbe, da napravi iz naših malčkov preko normale razvito atletsko in rekordno mladino. Že dojenček sam instinktivno kaže, da hoče s svojimi drobnimi udki, nožicami in ročicami, kolikor mogoče dosti gibati. Zato ga je treba pustiti, da se namaha z rokami in nabreca z nogami. Poudarjamo zatorej najprej to, da se otrok ne sme povijati, ampak mu je treba dati dovolj prostora, da lahko po svoji volji dela vse mogoče gibe in kretnje z rokami in nogami. Dojenček že sam poizkuša vzdigniti glavo in zgornji del telesa. To so prvi telovadni nagoni mladega človečka, in te je treba pospeševati, in ne ovirati. Razen teh kretnj in gibov, ki jih dela sam od sebe, je dobro, če se z njim pred vsakim dojenjem napravi nekaj preprostih telovadnih vaj. Te vaje naj trajajo pet minut, dete pa mora biti čisto nago, da se mu ne samo mišice okrepe, ampak tudi koža utrdi. Masaža in izpostavljanje otroka ultravioletnim žarkom pa še povečata uspeh.

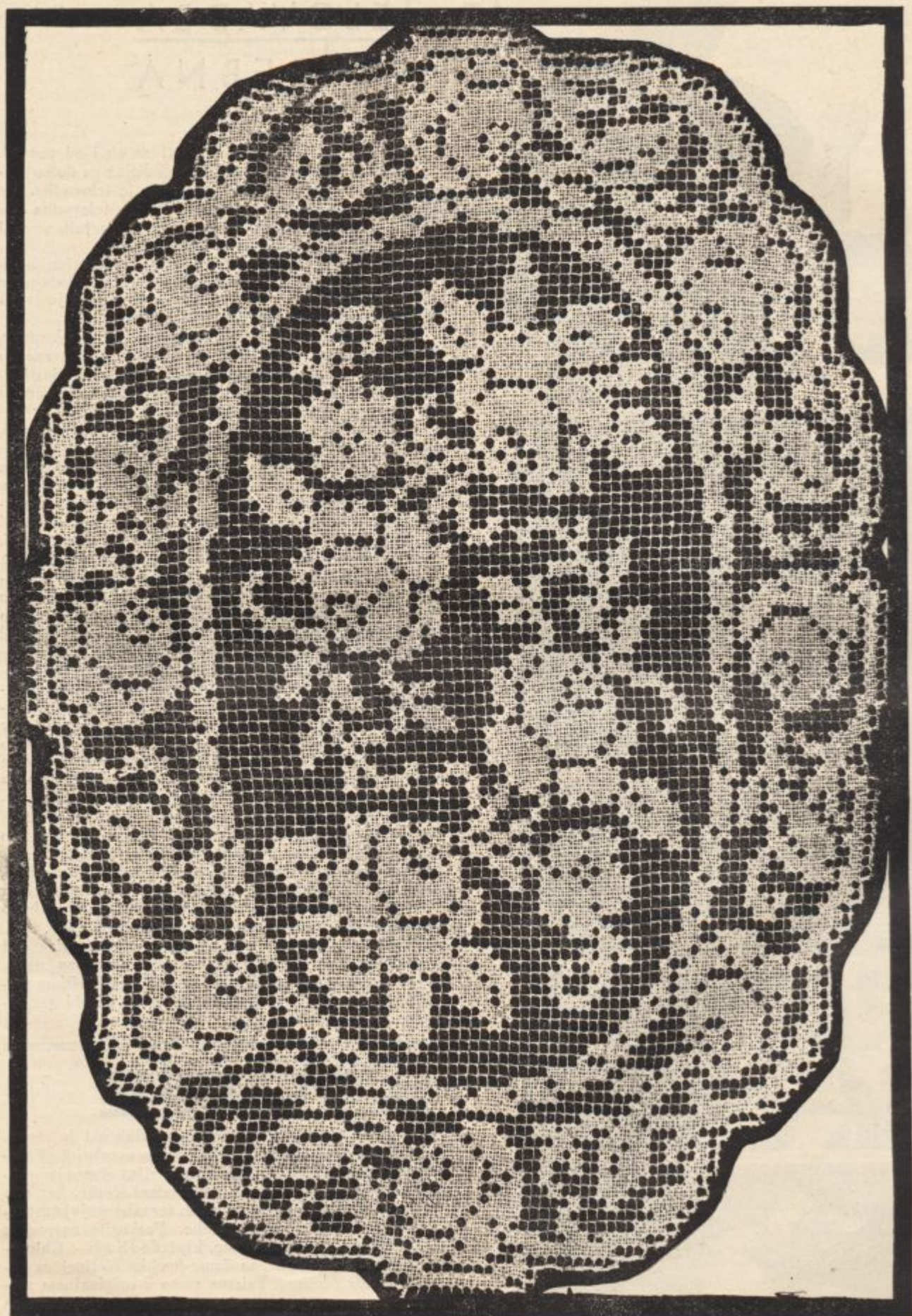
Premalo imamo prostora, da bi tu opisovali telovadne vaje, katerih bistvo je gibanje z rokami in nogami, ritmično krčenje in iztezanje posameznih udov itd. Dete, ki je prvi čas čisto pasivno in večkrat celo s protestom gleda, kako izvajamo z njegovim telescem gimnastične vaje, bo že čez nekaj malo časa samo, in še z veseljem, aktivno sodelovalo pri vadbi. To vidimo, če pomaknemo dete k zidu ali deski tako, da se ono s stopali nog upira v zid ali desko. Takoj bomo zapazili, kako ono z vso močjo, kolikor je je v mladem telescu, poizkuša odriniti oviro, ki mu je na poti, ker ne more iztegniti nog, kakor bi rado. Zapazili pa bomo, če to redno delamo, hkrati tudi, da se bodo nožne mišice v najkrajšem času močno okrepile.

S šibkimi otroškimi telesci pa naj se seveda pred petim ali šestim mesecem ne izvajajo gimnastične vaje, če se pa izvajajo, naj bodo te vaje kolikor mogoče lahke. Pri zdravih otrocih so pa uspehi gimnastike vedno odlični.

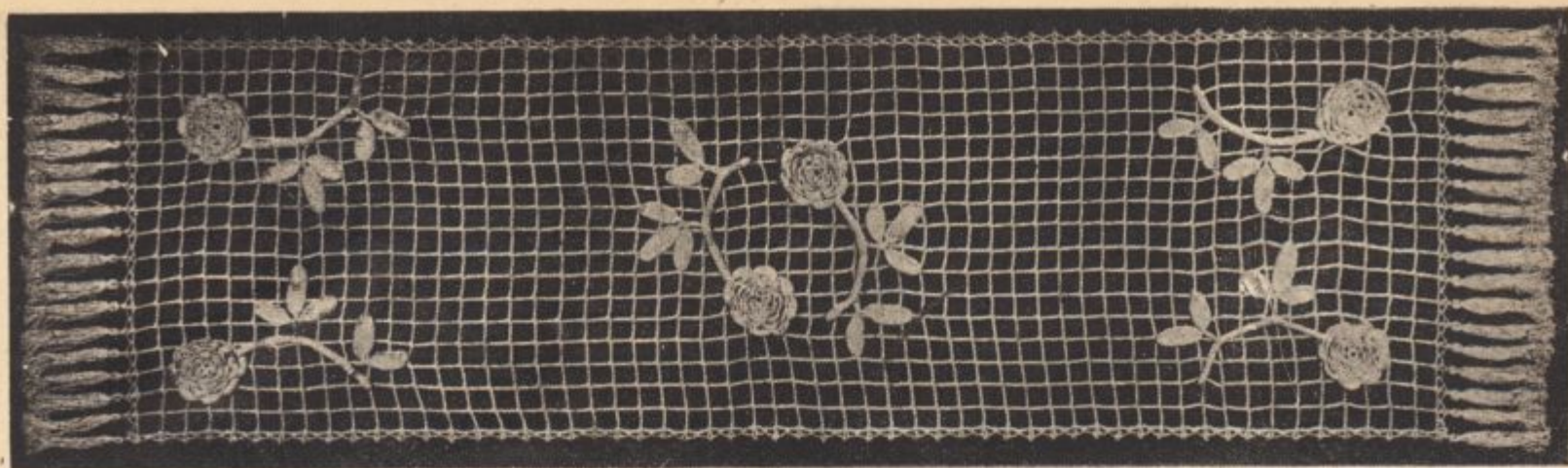
SLABI ZOBJE

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zoprni. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče **Chlorodont-paste**. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste **Chlorodont-ščetke**, ker ona čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnilobo. Poskusite najprej z malo tubo **Chlorodont-paste**, ki stane Din 8.— **Chlorodont-ščetka** za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristna samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom **Chlorodont**. Dobiva se povsod. — Pišite nam in dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor 127.

Mrežen prtiček (filet), izšit s platnenim vbodom.

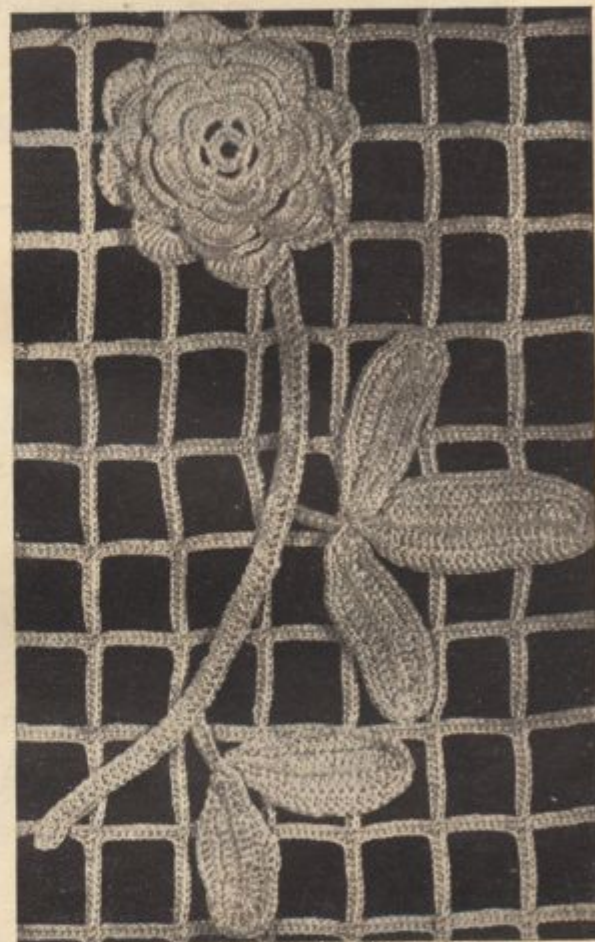
Del mreže.

KVAČKAN TEKAČ

Za kvačkanje takega tekača se lahko rabi kvačkaneč števil. 14, bel ali barvast. Najprej se izgotovi pravokotna kvačkana mreža (17×56 kvadratov), ki se dela takole: nasnuje se 170 zračnih, nazaj grede pa naredi v vsako zanko mali stebriček. V tretji vrsti se naredi najprej 30 zračnih in pritrdi z malim stebričkom na 11. stebriček druge vrste. Tako se ponavlja do konca vrste in tako se delajo tudi vse naslednje.

Za pecelj se naredi 30 zračnih, v vsako zračno pa po en stebriček od vsake strani.

Za list mora biti 25 zračnih, v vsako zračno po en stebriček, na krajih pa po trije stebrički v eno zanko, da se dobi oblika lista. List se obkvačka okoli in okoli z malimi stebrički. Izgotovljena cvetka in listi se prikvačkajo na pecelj, vse skupaj pa se našije na osnovo.

Del tekača v naravni velikosti.

ORBICA ZA ROBCE IZ BELEGA BATISTA

Vzorec se nariše na batist, oblike cvetov in listov pa še enkrat na platno, pripravljeno za aplikacijo. Batist se napne na okvir, platno se naudari na batist tako, da vzorec na platnu natančno krije vzorec na batistu. Listi in cveti se gosto obšijejo po obliki z drobnim stičnim vbodom, nato pa se platno na zunanji strani cveta ali lista poreže. Tako ostanejo na belem batistu barvasti listi in cveti. Mali lističi, pike in črte se izšijejo z barvasto prejico, zunanji rob pa se obzanka. Preden se delo sname iz okvira, se mora dobro polikati od leve strani. Notranja stran torbice se podloži s svilo v barvi aplikacije.

Blazina, vezena z občrtnim vbodom

Leta 1830. ni bila moda tako enostavna kakor zadnja leta. Obleke so bile bogato okrašene, krila široka in pošita z volani in čipkami, klobuki veliki, polni cvetic, trakov in peres.

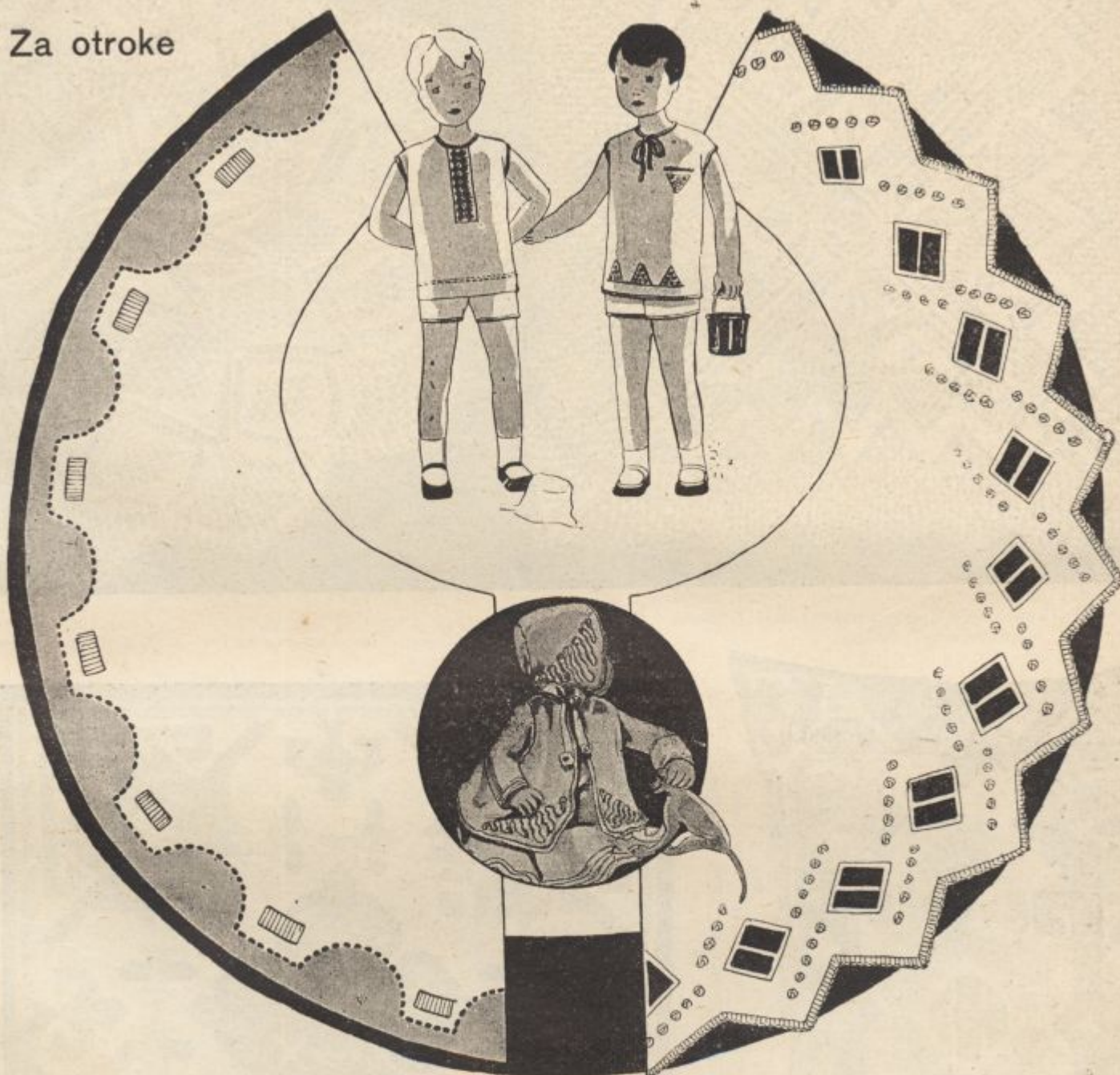
Prinašamo blazino, na kateri je narisana dama v noši minulega stoletja. Oblike so izšite z občrtnim vbodom. Obleka te dražestne dame, ki nabira cvetje, je vezena s temnordečo volno, rokavi in pas pa s črno. Ruta okrog vratu je modra, obraz in roke rožaste, lasje kostanjevi, klobuk črne barve z zelenimi trakovi in rdečimi rožami. Tudi škarje so črne. Cvet, ki ga trga, je rožnat, kakor tudi cvetke na njenem klobuku.

Spodnja slika:

Risba za blazino, vezena z občrtnim vbodom. Uporablja se tudi lahko za stenske prte, za zagrinjala, za zastore in drugo.

Za otroke

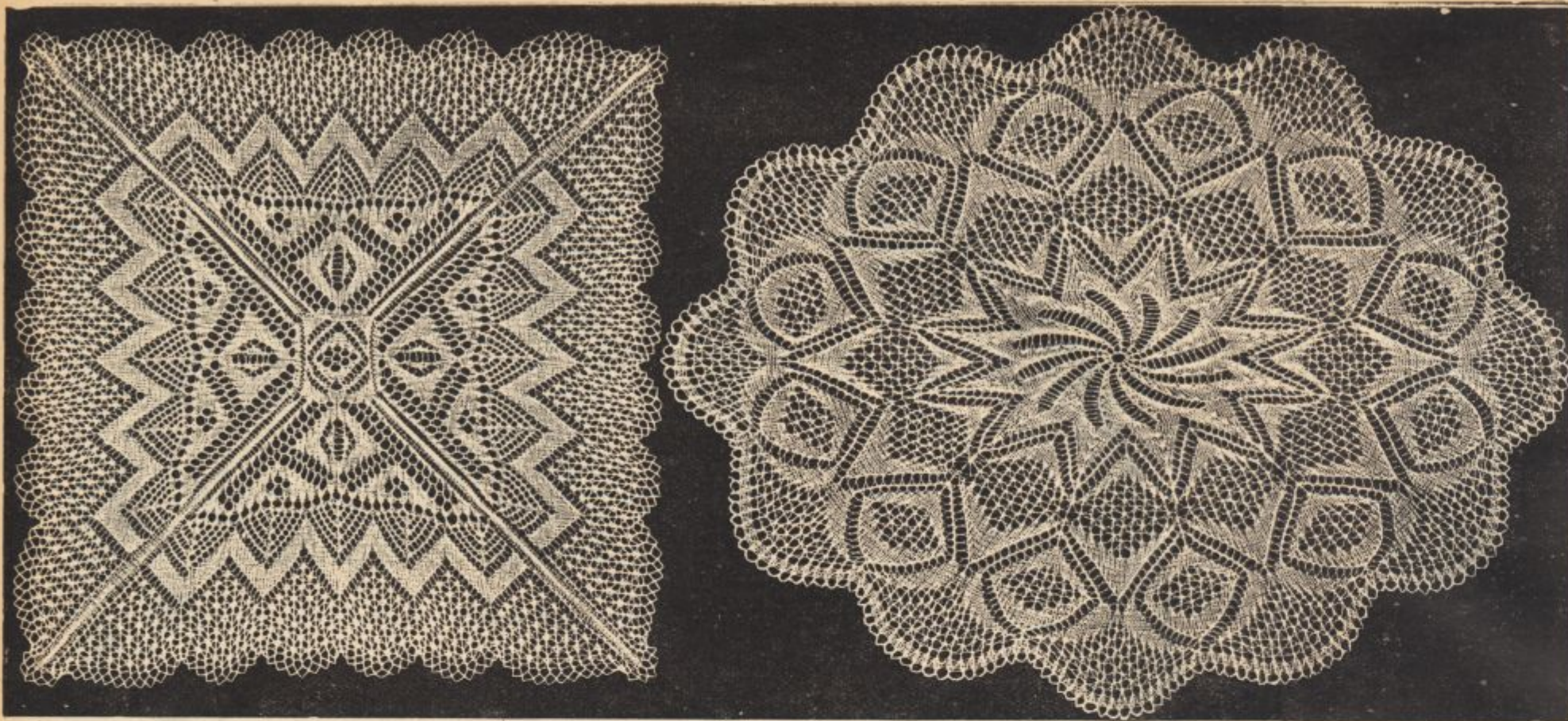
Dva preprosta vzorca za slinčke. Levi je iz svetlomodrega platna, obrobljen s temnomodrim platnom. Turški obod ob robu je izšit s svetlomodro, mali pravokotniki pa s temnomodro biserno prejico.
 Desni slinček je iz belega platna, okrašen z rišeljejem in vozlički.
 Gornji dve oblecki sta iz belega pralnega blaga, okrašeni s pestro narodno vezenino.
 Spodnja otroška oblekca, jopica in čepica so iz belega pikeja, pošite s svetlomodro vrvico.

Zdrav in lep bo Vaš otrok,
 če ga boste vedno kopali samo z

lahkim otroškim milom PARACELSUS

Popolnoma nevtrarno, plava na vodi in ga zdravniki priporočajo kot najboljše otroško milo. Zahtevajte vselej samo lahko milo **PARACELSUS**.
 Higlenski farm. laboratorij PARACELSUS, k. d. Zagreb 3.

MODERNA BLAZINA IN PRTIČ

(Glej spodnje slike!)

Blazina je dolga 60 cm in široka 40 cm. Na spodnjih petih slikah je nazorno pokazan način dela, na drugi strani pa je povečan vzorec z naznačenimi barvami.

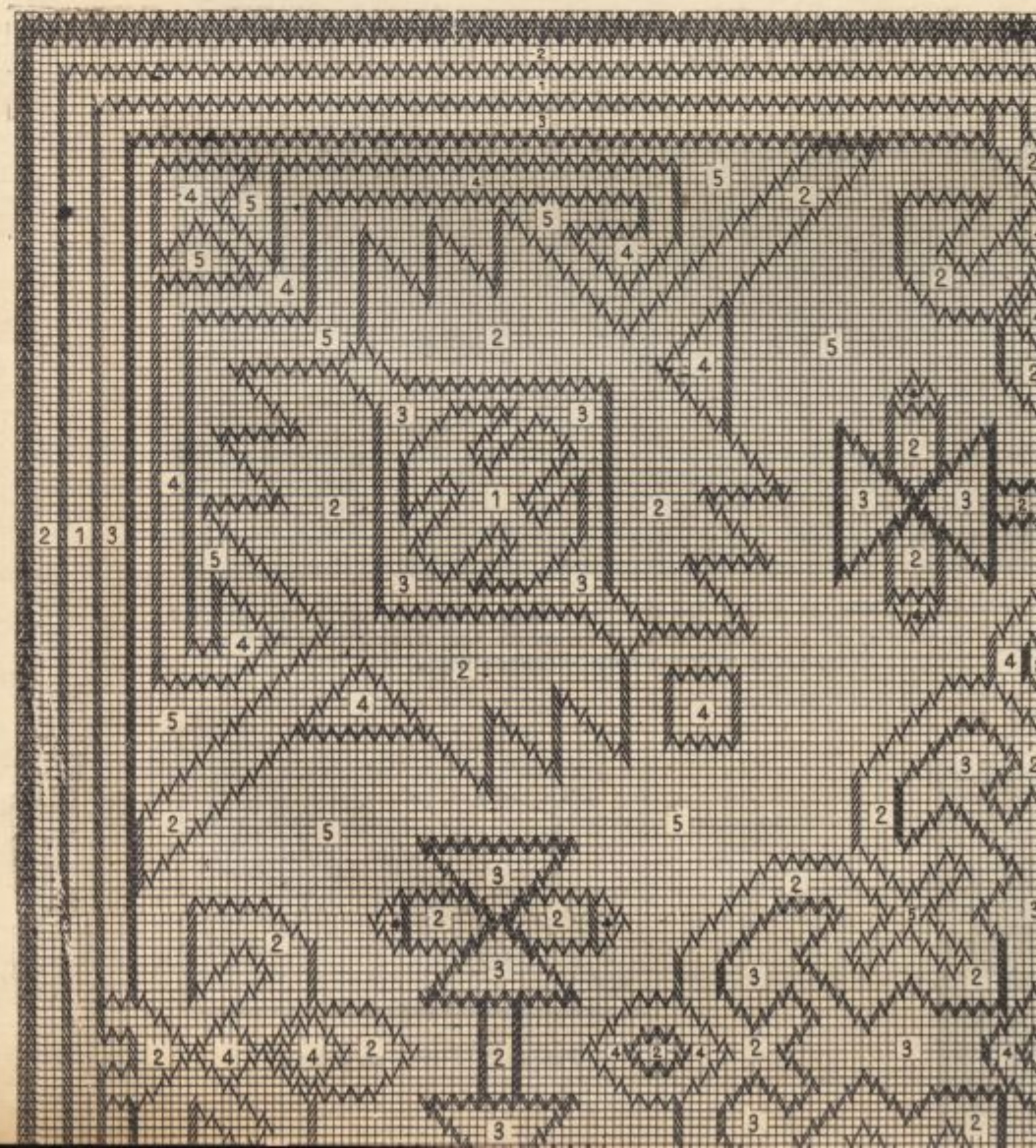
TRIJE MODERN PLETENI PRT

(Glej zgornje slike!)

Četrtna blazine. Barve: 1. modra, 2. zelena, 3. črna, 4. svetlozelena, 5. žolta (kakor limona), 6. rožasta, 7. siva, 8. rdeča, 9. rumena (kakor oranža).

Četrtna prtica. Barve: 1. modra, 2. črna, 3. rdeča, 4. rumena, 5. svetlosiva, 6. zelena.

Krilna kombineža, prerezana v pasu. Krilo je zvončasto. Okrašena je z enobarvnim vezenjem.

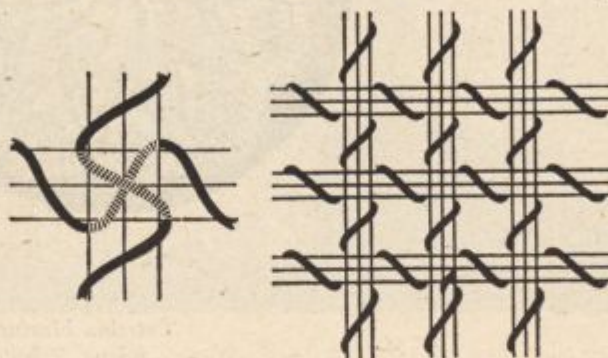
Ažur je vedno priljubljen okras za perilo, posebno če je kombiniran z vezenjem. Vzorec 1 na kombineže je okrašen z belim vezenjem, in sicer z ažurjem, kombiniranim z inkrustacijo. Na slikah je nazorno pokazano, kako se dela ažur, in ker so slike precizne, način dela ne bo delal preglativ.

Napršnik iz čipk za pod lahko svetlo obleko. Spoilene naramnice so v barvi čipk.

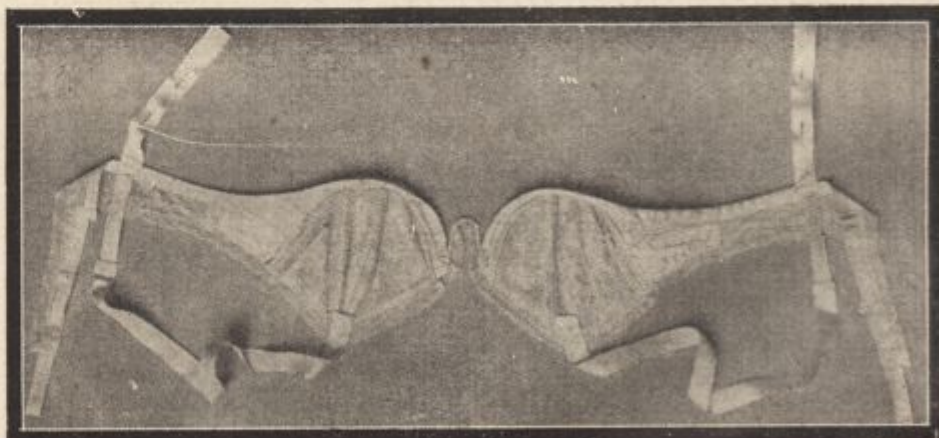

VZOREC KRILNE KOMBINEŽE

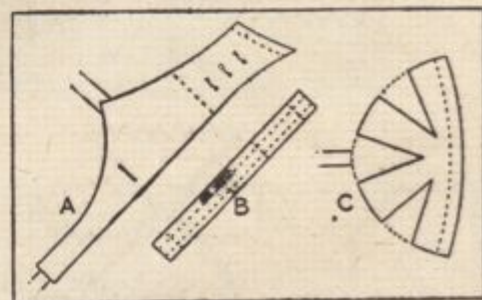
Vzorec ažurja k sliki na levi.

TAKŠEN NAPRSNIK LAHKO
SAMI NAPRAVITE!

Napršnik iz tila, kakršen se obleče pod večerno obleko z velikim izrezkom. Zapenja se lahko spredaj ali pa zadaj. Zadaj je ostavljen 3 cm širok prožni trak. Naramnice so iz močnega spoilenega traku.

Pomanjšani kroj za pršnik.

MODNI PÊLE MÊLE

Pregledovanje modnih listov pri izbiranju obleke, klobuka in drugih modnih novosti spravi marsikatero v slabo voljo. Ni se lahko odločiti za to in ono reč, ko nas razni modni časopisi, zadnji čas še dnevnik, kar krmijo z modnimi nasveti. Zato pa mora biti vsaka toliko samostojna, da ve, kaj je primerno njej in njenemu stanu. Letošnje poletje nisem videla v nobenem večjem mestu dopoldne ali popoldne na ulici izprehajalk v do tal segajočih oblekah z raznimi fantazijami, čeprav so jih bili polni modni časopisi. Taki modni domisleki spadajo pač le v kopališče, v mestu pa le za večerne obleke. O pižami za na morsko obalo se je letos toliko pisalo, in tista, ki je zasledovala reklamo po časopisih, se bo gotovo čudila, ko bo čitala, da so bile v Nizzu le tri Američanke, ki so nosile pižamo ves dan. Tudi v drugih kopališčih ni dominirala pižama tako, kakor bi se dalo sklepati iz raznih slik in skic po modnih revijah. To je primer mode v teoriji in praksi. Iz tega je razvidno, da imajo ženske toliko razsodnosti, da ne slede slepo časopisni reklami. Ženska je lahko oblečena po zadnji modi, ne sme pa biti ekstremna.

Za letošnjimi širokimi slamniki so prišli široki klobučinasti klobuki, ki se pač še nosijo, toda ne kupujejo več. Vedno bolj jih izpodrivajo mali bareti, ki so se popolnoma uveljavili. Ti bareti so ali iz blaga kakor kostum ali plašč, iz svilene žamet, ki je izredno mehak, v barvi obleke kostuma ali plašča ali pa iz enobarvne ženilije, prepleteni ali prešiti z debelo svetlejšo nitjo. Okrašeni so z umetnim vozlom ob strani ali zadaj, odkrivajo čelo in levo uho, ki pa je zakrito z lasmi. Na drugi strani ni nič las (komur pristoj!). Pri baretih iz ženilije, tvidovih tres ali iz trikoja je ob glavi ozek rob iz klobučine ali močnega traku, ob strani ali zadaj pa mala petljica. Za sport se pa nosijo razni klobučinasti in pleteni bareti (pulmanice) in bareti, kvačkani iz ženilije. Za zimo bo pa velur.

Ravni plašči se bodo še nosili, toda novi so priležni v pasu in dolgi. Da se še bolj naznači pas, posebno pri sportnih in promenadnih plaščih, imajo rokave «raglan», so spodaj razširjeni, v pasu prepasani in imajo široke reverje à la directoir. Če je plašč iz blaga s srhko površino, na pr. iz striženega velurja, se nanj lepo poda velik ovratnik iz lisičje kože, na plašč iz gladkega blaga pa ovratnik iz nutrije, bobra ali temnorjavo barvanega bizama, ki je letos posebno v modi. Veliki ovratniki iz kožuhovine, večina v obliki šala, so zadaj zelo visoki (à la Medici) in segajo do pasu. Na rokavih so našitki ali pa veliki zapestniki, ki segajo čez komolec. Videti so kakor rokavniki (mufi) in so skoraj gotovo njegovi predhodniki.

Kožuhovinasti plašči. Sportni kožuhovinasti plašči so iz divje mačke ali bizama, podloženi s suknjo. Za po-

poldne in zvečer so pa letos najbolj moderni iz črno pobarvanega hermelina in breitšvanca. V splošnem pa se bodo nosili plašči iz cenejših kožuhovin in raznih imitacij.

Komur dopuščajo razmere, da ima lahko po več kostumov, naj si omisli za letošnjo jesen žametnega, z ozko dolgo kožuhovinasto vezanko ali pa široko štolo. Zraven baret iz enakega blaga, kombiniran v dveh barvah. Kožuhovinasta vezanka se zavezuje spredaj, ob strani ali zadaj, konca visita čez pas. Če pa je v garderobi samo en kostum, naj bo gladek angleški, z ozkimi reverji, našitimi ali zarezanimi žepi.

Tudi za popoldanske obleke so zbrali letos modni diktatorji žamet, kombiniran s kožuhovino ali čipkami. Popoldanske in večerne obleke iz čipk so bile sprejete pri modnih revijah z velikim navdušenjem. Prav za prav obleka iz čipk ni nikoli nemoderna, a vedno elegantna. Za popoldne z dolgimi rokavi, za zvečer pa brez rokavov. K obema pa kratka jopica iz čipk ali svile. Posebnost pri večernih oblekah iz čipk so plisirani zvončasti vstavki, s katerimi je razširjeno krilo. Okrog vratne izreze pa so motivi čipke izšiti z biseri, tako da ni potreba nikakega drugega okraska. Svetle, s črnim kombinirane nogavice (ki stanejo sedaj, ko so še modna novost, toliko, kakor pol ducata enobarvnih) se nosijo v črnih čevljih k črni obleki. Posebno efektivna je bela večerna obleka iz mehke svile z bogatim aranžmajem iz čipk. Zraven spadajo dolge črne nogavice in črnobeli kombinirani čevlji. Ne sme pa manjkati biserna ovratnica iz pravih ali imitiranih biserov.

Za bluzo, ki se je že tako udomačila, da si brez nje ne moremo misliti damske garderobe, je letos posebno desti blaga na izbero. Praktična bluz, ki se dosti nosi, mora biti iz trpežnega pralnega blaga, tako da ji pogosto pranje ali čiščenje ne škoduje. Tu je cela vrsta pralnega blaga, od svetlega svilene platna pa do različnih pralnih svil in cefirjev, iz kakršnih se šivajo tudi moške srajce. Za njimi pa ne zaostaja sirova svila, ki se kaj dobro pere. Za popoldanske bluze se posebno propagirata kina in maroko-crep, pa tudi žoržet. Brez dvoma bodo imele elegantne bluze dostop tudi k malim večernim prireditvam. V tem primeru se računa seveda na efektne svile in originalne modele, ki bodo tvorili celoto s krilom. Zlasti se bo zopet uveljavil crep-satin, ki je zadnji čas nekako potisnjen v ozadje. Lepe so pa tudi pletene bluze iz volne ali svile. Zadnja novost, tako zvane «petit-golf», kratke, priležne pletene bluze s sportnim ovratnikom, se nosijo po zadnji modi zataknjene pod krilo. Ovratnik se nosi ali visoko zaprt ali pa odprt, kakor pri moški sportni srajci. K taki pleteni bluzi se lepo poda pisana vezanka, tkana iz debele volne ali ozke svilene ali volnene trese.

ZA GLEDALIŠČE IN PLES

Večerna obleka iz zelenega krepmongola. Kratek plašč iz zelenega moarja ima velik ovratnik iz hermelina.
 Preprosta večerna obleka iz črnega krepdešina s čipkastim ovratnikom.
 Večerna obleka iz krepsatena. Životek je prikrojen v obliki bolera, krilo pa je zvončasto.
 Kratek kep iz črnega tafta s širokim nabranim ovratnikom.
 Obleka iz žoržeta je zadaj podaljšana v vlečko.
 Kratek plašč iz srebrnega lameja, obšit z belo lisico. Obleka iz vijoličastega krepsatena sega zadaj do tal.

Sportni kostim iz zelenega gabardena. Krilo je ob strani zvoščasto. Žepi na jopiču in na krilu so našiti. Pas je usnjen.

Komplet iz toida. Tri četrt dolgi plašč je brez pasu. Mehki ovratnik v obliki vezanke se zavezuje spredaj.

Sportni komplet. Kratek kep se po potrebi lahko odpne.

Sportni plašč, praktičen za potovanje, s kožuhovinastim ovratnikom. Žepi so zarežani. Po sredini hrbta je položena globoka guba.

Dežni plašč iz impregnirane svile z originalnimi žepi.

ZA LEPE JESENSKE DNI

Popoldanska obleka iz rjavega flaminga. Ob strani je krilo zvončasto, spredaj in zadaj pa so ostavljene globoke gube. Ovratnik in zapestniki so iz belega svilenega ribsa in obrobljeni s čipkami. Če je blago široko 120 cm, se ga porabi 4 m, soile za ovratnik in zapestnike pa 40 cm.

Popoldanska obleka iz temnomodrega krepdešina. Volan na životku nadomešča bolero. Ovratnik in zapestniki so iz gladkega satena v barvi obleke.

Elegantna promenadna obleka iz svilenega ribsa. Našitek pri vratni izrezi in na rokavih je iz svetlega satena.

Popoldanska obleka iz temnomodrega volnenega krepa, prilega na bokih, spodaj pa je zvončasto razširjena. Ovratnik in spodnji del rokavov je iz rožastega krepdešina.

Pluže in krila za pisarno

KRILA IN BLUZE

VELIKA MODA

PREPROSTI PA VENDAR ELEGANTNI OBLEKI

Sportni kostim iz vzorčastega in gladkega toida. Krilo in fazona je iz vzorčastega, jopič pa iz gladkega enobarvnega toida. Krilo je pripeto z gumbi na belo spojeno bluzo z dečjim ovrtnikom. — Krilo s širokim pasom iz vzorčastega blaga. Bluza je iz spojenega platna. Pas je iz svetle kože, vezanka iz enobarvne soile. — Sportni komplet, sestavljen iz krila, bluze in plašča. Krilo in podloga pri plašču je iz kariranega volnenega blaga, plašč (raglan) pa iz gladkega.

Obleka iz volnenega toida z ozkim belim obrobkom pri vratu. Krilo je spodaj zvončasto razširjeno.

Obleka iz kariranega volnenega toida s kratkim kepom. Stranski vstavljeni deli so zvončasti, zadaj pa je globoka guba. Rokavi so komolčni.

Ing. arh. J. Omahen:

Problemi moderne ureditve prostora

Vprašanje stanovanja je postalo problem, na katerega rešitvi sodeluje ves svet: dober kos duševnega dela se odigrava v tem vprašanju in vsak posameznik je v njem zapopaden.

Razmotrivanje med umetniško-udobno in tehniško-smotreno ureditvijo prostora je dobilo velik razmah. Del modernih notranjih arhitektov se zavzema za tehniško-smotreno ureditev, torej za tisto obliko, ki smatra stanovanjski prostor izključno za stvar smotrenosti v pogledu matematične preračunanosti in ki prehaja zategadelj vedno bliže čisti tehniški rešitvi. Na drugi strani je na delu iznajdljiv in idej poln način ureditve, katerega namen je, stanovanjski prostor in vso njegovo zmiselno vsebino oblikovati v objektivni svet estetske vrednosti.

Težko je v tem vprašanju zavzeti stališče, ker sta obe smeri polni razmaha in življenja. Na vsak način bo prostor s svojim smotreno oblikovanim pohištvom in tehniško dušo pri reševanju bodočega tipa stanovanjskega prostora soodločilen. Je v tej tendenci sila dobe, ki se uveljavlja tudi v vseh drugih panogah človeškega delovanja. Bodoči stanovanjski prostor bo imel brez dvoma izraz, ki bo določen pod tem vplivom.

Na drugi strani pa moramo reči, da bo ohranil človek v še tako popolno tehniško oblikovanem svetu željo in potrebo po objektivno lepem, po udobnosti in umetniški vrednosti stanovanja. Ohranil bo potrebo tudi po reprezentanci in lepi zmiselni obliki. Ne bo hotel imeti okoli sebe izključno in za ves čas dnevnega življenja mrzlotne čiste tehniške oblike, ampak bo hotel imeti vsaj tam, kjer je življenje njegovo, torej v svojem stanovanjskem prostoru, toploto izkultivirane udobnosti.

Da ne bo zmagala tu niti leva niti desna stran, je razumljivo, zakaj če se hoče tehnika uveljaviti, si mora podvreči umetnost s tem, da ji služi. V vsaki resnični obrtniški mojstrovini je združena umetnost s tehniko in si v izpopolnjevanju medsebojno služita. Če nakaže tehnika nove možnosti izražanja in če omogočijo nove snovi nove oblike, ki so bile poprej neizvedljive, potem nima moč umetniškega izražanja nobene druge odločitve, kakor da se teh sredstev poprime, jih dvigne in plemeniti.

Združitev sile tehnike s silo umetnosti bo izravnala vsa današnja nesoglasja v harmonijo bodočega sloga.

Danes še nismo tako daleč in ta združitev nam je zbog obeh taborov postala problem. V zadnjem času so se razbistrila načela ven-

dar nekoliko, odnosno toliko, da se zahteva tehnična rešitev prostora le tam, kjer se človek ne zaustavlja, tam, kjer človek dela in kjer naj ga ne moti okolica, tam, kjer naj vzneta pažnjo le izvesten predmet in ne prostor. Hoteli, pisarne, trgovine, biroji vseh vrst, razstave itd. Tam pa, kjer naj privabi prostor ljudi in jih zamoti s svojo estetsko vrednostjo, da se vdajo mislim in odpočitku od dnevnega življenja, tam naj bo ureditev umetniško-udobna. Kavarne, restavracije, bari, stanovanja itd.

Kakor vse kaže, je življenje poseglo v rešitev teh vprašanj.

Upajmo, da nam življenje daje pravilno bazo za spojitev tehniško-smotrenega prostora z umetniško-udobnim; današnji kompromis pa se bo izravnal v čisto linijo.

Na naslovni strani sta sliki dveh jedilnic po načrtih «Ateljeja za notranjo arhitekturo» (Ing. J. Omahen & ing. D. Serajnik). Spodnjo jedilnico je izvršila priznana tvrdka A. Zolotar v Št. Vidu nad Ljubljano in je last gospe Lešnikove v Ormožu, zgornjo pa tvrdka Rok Berlič v Zapužah in je last gđc. Nikelsbacherjeve v Ljubljani.

Obe jedilnici sta v orehu v naravni rjavi barvi, kombinirani s črnim podstavkom in črnimi nogami. Gorenji bufett je brez nastavka, gladek, ker je soba izrazita jedilnica in ima zaradi tega še posebej vitrino. V obliki je bufett na obeh koncih v polkrogu zaokrožen, gladko vodoravno furniran, s črnim pasom po sredi, vrata pa ima, kar je glavno, furnirana v nepravilnem moderno podanem mozaiku, ki krasno odraža v svetlobnih efekti lepoto oreha. Zaokrožene oblike so pri vseh kosih oprave v skladu, enako je furniranje v mozaiku enotno, tako da dela soba vtisk težke dostojanstvene jedilnice. Pri tej opravi je nazorno pokazano, kolikega pomena je na eni strani oblika, na drugi strani pa, s kolikim učinkom se dá izrabiti lepota lesa v furniranju.

Druga oprava je nasprotno v svojih oblikah enostavna in učinkuje zaradi tega laže. Kombinirana je v dnevno sobo, ne izrazito jedilnico. Zategadelj ima bufett steklen nastavek namesto vitrine, celotna oprava pa še nekaj dopolnilnih kosov, predvsem sekretar s policami. Vsekakor ustreza te vrste jedilnica za naše razmere, ker se prebiva stalno v njej, bolj kakor izrazita jedilnica, in se bo v bodoče zbog svoje potrebe in praktičnosti gotovo močno uveljavila. Najbrž bo šlo to uveljavljanje na škodo delovne sobe (gosposke sobe), ki izgublja počasi svojo vrednost in upravičenost. Ljudje dandanes delajo v uradih in birojih, doma pa živijo in odpočivajo. Za tisto malo, kar naredi večina ljudi doma, pa ustreza povsem sekretar, ki je navadno kombiniran s knjižno polico.

Moderna soba za gospoda. Načrt napravil arh. Osolin. Pohištvo izdelal A. Zalokar, Podgora pri St. Vidu.

Razveseljiv napredek domače umetne obrti

S splošnim napredkom na vseh kulturnih poljih se je pri nas zadnja leta veselo razmahnila tudi umetna obrt. Ni ga skoraj predmeta iz področja te lepe panoge umetniškega udejstvovanja, ki bi se že ne izdeloval pri nas. Osrednji zavod, keramična, tekstilna šola, oddelek za vezenje na ženski obrtni šoli kakor tudi nekateri oddelki umetniške šole «Probuđa» so le zunanji znaki za to, da se bližamo času, ko se bo naša mladina imela priliko izobraževati v vseh umetnoobratnih strokah na bodoči ljubljanski Umetnoobratni šoli, ki jo že željno pričakuje vsa naša javnost. Za sedaj izvršujejo dela iz teh strok že razna podjetja, med katerimi naj za danes imenujemo tvrdko L. Matjan, ki se je v kratkem času povzpela do lepega razvoja.

Šef te tvrdke, gospod Lujo Matjan, se ni ustrašil velikih izdatkov in naporov, da je spoznal sodobne načine izdelovanja barvastih vzorcev na razne tkanine in je v to svrhu preštudiral najmodernejše metode v umetni-

ških centrih Nemčije in Francije. Z velikim praktičnim znanjem podkovan je ustanovil prvo resno podjetje te vrste v Ljubljani, ki je sposobno, izvrševati prvovrstna in solidna dela.

Novi izumi na polju moderne barvne kemije so omogočili nesluten razvoj barvanja tkanin. Glavni pomen imajo pri takih delih barvila, ki se dajo z novodobnimi škropilnimi napravami prenašati v najfinejših delcih na blago, ne da bi pri tem trpel značaj svile ali baržuna. Druge barve so zopet namenjene za ročni tisk, ki dopušča drugačno oblikovanje ornamentalnih oblik kakor škropljenje. A le poznavalec more pravilno ravnati s takimi barvili, ker je treba, če hočemo, da so stanovitna, pogostokrat blago po barvanju prekuhati, kar velja posebno za absolutno stalne svetovnoznane indanthrenske barve.

Ni ga skoraj vzorca, ki bi se dandanes ne dal prenesti na vsakovrstno tkanino. Zato pa mora biti zavod, ki izdeluje taka dela, tako rekoč vsestranski. Ko pridemo v Matjanovo delavnico, vidimo gospodično, ki slika s prosto roko vzorce na svilo, druga je zaposlena z rezanjem šablon, druge zopet imajo razpršilne «pištole» v rokah in prenašajo vzorce na blago s pomočjo močnega zračnega pritiska, ki ga proizvaja poseben stroj z električnim obratom.

Seveda je treba tudi sodelovanja umetnikov, ki s svojimi novimi zamisli skrbe za to, da izdelki nikdar ne zastare.

In tako vidimo tu nastajati efektne blazine, senčnike za svetiljke v raznih oblikah, zastore, namizne prte, preproge, pregrinjala, a tudi obleke, rute, šale, robčke, kravate, sweaterje z apartnimi intarzijskimi motivi itd. itd. Kakor čujemo, se poslužuje tega zavoda tudi garderobni oddelek narodnega gledališča.

Sedaj je mogoče, da si naroči vsaka podjetna moderna dama vzorce na okraševalne predmete svojega stanovanja po lastnem okusu in po lastnih osnutkih, namesto da bi se morala zadovoljiti s tem, kar dobi slučajno v trgovini.

Roko v roki z izdelki na blago gredo pa tudi vsi ostali umetnoobratni izdelki, bodisi mizarskega, strugarkega, kiparskega ali keramičnega izvora, saj je vse to za opremo stanovanja neizogibno. Deloma s sodelovanjem pripadajoče obrti, deloma z lastnimi izdelki — v Matjanovi delavnici sem našel tudi absolventa naše keramične šole pri lončarskem kolovratu — nastajajo tu vsi ti predmeti, ki nam tako prijetno slajšajo bivanje med stenami mestnih hiš.

—nt—

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed (brez mesa): ječmenčkova juha, jajčne krpe z ocvirki, salata.
Večerja: zdrobovi cmoki s češpljevim kompotom.
Torek, obed: goveja juha z jajčno kašo; z mesom dušeno rdeče zelje in pražen krompir.
Večerja: pljučka v omaki s krompirjem.
Sreda, obed: prežgana juha s cmoki iz drobtin; zeljnate klobasice v paradižnikovi omaki z rižem.
Večerja: ajdovi žganci z mlekom.
Četrtek, obed: golaževa juha, jabolčni zavitek.
Večerja: goveja sekanica s testenimi polžki, salata.
Petek, obed: ribja juha, jajčne krpe s sirovim nadevom.
Večerja: češpljevi cmoki.
Sobota, obed: goveja juha z zdrobovimi cmoki, govedina s praženim krompirjem in čebulno omako.
Večerja: frigana jetra s polento.
Nedelja, obed: cvetačna juha, nadevana telečja prsa, salata; češki vlivanci.
Večerja: pečenice s kislim zeljem.

Recepti k jedilniku

Zdrobovi cmoki. V skledi poparim 4 decilitre pšeničnega zdroba s 4 decilitri mleka. Ko se ohladi, primešam 5 dkg presnega masla, 3 jajca, posolim in dobro vmešam. Iz tega oblikujem 15 do 16 cmokov in jih skuham v slanem kropu (10 minut). Kuhane odcedim, naložim v skledo in zabelim s presnim maslom in drobtinami. Za prikuho dam kuhane češplje.

Zeljnat klobasice v paradižnikovi omaki. Na osebno vzamem 2 do 3 lepe zeljnate liste. Odločim rebra in liste poparim. Vsak list napolnim s sekanico: 25 dkg govejega mesa zmeljem, pridenem 5 dkg prekajene slanine, 1 žlico v mleku namočenih drobtin, soli in popra ter 1 jajce. To dobro premešam in denem na vsak list 1 žlico tega nadeva, zavijem list, ga povežem z nitjo in denem klobasice v kozico na razbeljeno mast, tesno drugo poleg druge. Ko lepo zarumene od vseh strani, poberem klobasice na krožnik in odstranim niti. V kozico dam na mast pol žlice moke, pol žlice drobno zrezane čebule in peteršilja, ko to zarumeni, zalijem z juho, premešam in dodam pol žlice paradižnikove mezge. Ko se nekoliko pokuha, da je gladko, vložim zopet klobasice in pustim, da se pokrite počasi duše še pol ure. Za prikuho dam na kropu skuhan in odcejen riž.

Sekanica s testenimi polžki. 25 dkg govejega mesa zmeljem ali drobno sesekljam. V kozici segrejem mast, zarumenim na nji eno zrezano čebulo, pridenem sekanico, osolim, popopram in dušim pokrito 1 uro. Zalivam pomalem s kropom ali juho. Nazadnje potrese s pol žlice moke, premešam, zalijem z juho, dodam pol žlice paradižnikove mezge, premešam in dušim dalje še četrt ure. V slanem kropu skuham ½ kg testenih polžkov ali makaronov. Kuhane odcedim, stresem v toplo skledo, oblijem z dušeno sekanico in potrese s parmezanom.

Ribja juha. Četrť ali pol kilograma morskih ali sladkovodnih rib osolimo, nasolimo in skuham v slanem kropu, kateremu dodam nekaj žlic kisa, nekaj zrn popra, lavorjev list, malo peteršilja in zelene. Ko je riba kuhana,

jo vzamem na krožnik in odločim vse koščice, a pazim, da je preveč ne razkosam. Nato segrejem v kozici ke-pico presnega masla, za morske ribe pa finega olja, in dodam eno žlico moke. Ko začenja rumeneti, dodam še pol žlice drobno zrezane čebule in ravno toliko drobnega peteršilja ter strok zmečkanega česna. Ko zarumeni, precedim ribjo juho in jo prilijem pa vse dobro pokuham. Deset minut, preden serviram, vložim koščke ribe in pustim, da polagoma vre. Nazadnje dodam še opečene žemljice.

Jajčne krpe s sirovim nadevom. V lončku pripravim testo iz dveh decilitrov mleka, dveh jajec, enega decilitra moke in nekoliko soli ter spečem v široki ponvi tanke krpe (omelete). V skledi pa vmešam pet dekagramov presnega masla z dvema rumenjaka, pet dekagramov sladkorja, četrt kilograma pretlačenega sira, tri žlice kisle smetane in pet dekagramov rozin ter sneg iz štirih beljakov. S tem namažem jajčne krpe, jih zvijem, zložim tesno drugo poleg druge v kozico ali pekačo, oblijem z eno osminko litra kisle smetane in pečem v pečici še kake četrt ure. Ko so pečene, jih zložim na krožnik in potrese s sladkorjem.

ŠIVANJE

Otroci imajo, kar se tiče oblačenja, to dobro lastnost, da so najbolj zadovoljni s preprostimi oblekami, v katerih se lahko igrajo in skačejo, in jim celo ugaja, če imajo podobno ali pa ravno tako obleko kakor drugi. Mora biti pač razvajan otrok, da odklanja obleko ali klobuk zato, ker imajo njegovi tovariši podobnega ali pa enakega. Mama lahko zatrjuje, kolikor hoče, kako lepi da so lakasti čevlji, toda če ne sme v njih skakati po svoji volji, ker jih je škoda, so mu ljubši njegovi stari sandali. Otrok ne vidi stanovske razlike pri svojih

tovariših, dokler ni nanjo opozorjen, in to je največkrat po obleki.

Ob začetku šolskega leta se začno za mammo velike skrbi. Otroci so se vrnili s počitnic z raztrganimi čevlji in nogavicami, a tudi na oblekah ni videti, da so bile spomladi nove. Perilo, nogavice, čevlje, obleko, predpasnike, vse to mora kupovati ob začetku šolskega leta. O tem, kaj naj kupi otrokom za v šolo, ni treba dosti premišljati. Za deklice tradicionalno temnomodro nagubano krilce in mornariško bluzo ali pa bluzo iz cefirja (za zimo iz flanele) s sportnim ovratnikom, za dečke pa tudi takšne bluze, ki jih potem ti nosijo h kratkim temnomodrim ali sivim hlačkam. Nikdar pa nimajo otroci dovolj pulovrov in svitrov, ki jim jih lahko spletejo in skvačkajo mame same. Čez obleko črn ali temen predpasnik z velikim žepom. Obleke za šolo morajo biti iz blaga, ki se ne zmečka in ne zamaže hitro, ampak dobro pere. Saj so otroci skoraj ves dan v teh oblekah in ne utegnejo vedno paziti, da jih ne pomečkajo in zamažejo. Bolje je, da ima otrok dve cenejši obleki kakor pa eno lepo, na katero mora vedno paziti. Za na glavo je najbolj prijeten baret, ki ga brez škode lahko vtakne tudi v žep.

Za dež in sneg zelen plašček («Hubertus») iz velblodje dlake z dvojnimi sedlom, kapuco in žepi, ali pa pelerina, tudi iz velblodje dlake. «Hubertus» je neprecenljive vrednosti za male, večje in največje, ker ne varuje le proti dežju, temveč tudi greje.

Odkod imena različnim tkaninam

Napredek, moda, potreba stavijo vprašanje obleke na prvo mesto. Zato ne bo odveč, saj je tudi zanimivo in zgodovinsko poučno, če pogledamo, odkod izvirajo imena različnemu blagu. Dasi prihaja to blago k nam z zapada, je vendar njega prvotna domovina iztok-orient. Tako je na pr. koton, pod katerim imenom poznamo bombaževinaste tiskane tkanine, arabski qutun, kar je istovetno z bombažem, dokler raste ali ko je že obran. To ime so si Nemci, Angleži, Francozi in dr. prikrojili po svoje v Kattun, Katoen, Coton itd. Tudi atlas je arabskega izvora in je v Evropi znan šele od 15. stoletja. Svoje ime je dobil od arabske besede «talasa», t. j. odstraniti dlake, zato je tkanina gladka in kot taka nam je atlas tudi znan. Muslin (Mousseline) ima zahvaliti svoje ime mestu Mosul ob reki Tigris, in Gaz znane filistrskemu centru, mestu Gaza, kjer so se tkanine najprej izdelovale. Svila tafta nima nič skupnega z nekdanjim ameriškim predsednikom istega imena, ker je nje pradomovina Perzija in izvira ime od perzijske besede «tafta», t. j. svetiti se.

Baržun, ki ima v sedanji ženski modi tako velik pomen in je zelo elegantna in hvaležna noša, so poznali že stari Grki, in skoraj gotovo je klasično Grško smatrati za njegovo prvo domovino. Ker je baržun zelo priljubljena tkanina za damske obleke, naj še omenimo, da je pri izdelavi (krojenju) paziti na to, da so dlačice, t. j. smer, v katero roka gladko polzi, ako potegnemo z njo po baržunu, obrnjene navzgor. Ker se dá baržun prati, je tudi važno, da se pri pranju upošteva sledeče: Obleka iz baržuna naj se pere v mehki mlačni vodi z milom, ki ne vsebuje sode, in se ne sme drgniti in ožemati. Ko je obleka oprana v milnici, naj se izpere v mehki hladni vodi, in čim se ta malo ocedi, obesi, da je nje zgornji del spodaj, da se posuši.

Krasne prvovrstne baržune za damske obleke dobite v veliki izbiri in najceneje pri tvrdki Novak, Ljubljana, Kongresni trg 15 (nasproti Nunske cerkve). Oglejte si jih na vsak način.

Kako ravnajmo s sobnimi rastlinami

Ko je nehalo toplo vreme, smo morali cvetlice in druge okrasne rastline prenesti z vrtov in balkonov v sobo. Pelargonije, hortenzije in podobne so šle v klet, palme, mirte, kamelije in oleandri pa v kako hladno sobo. Mar jim v teh prostorih ne godi, ko se pogosto slišijo tožbe, da ta ali ona sobna rastlina ne uspeva, čeprav ji je odkazano mesto v svetli sobi in še tik ob oknu? In vendar so okrasne rastline, ki se drže leta in in leta v rodbini in se prav dobro razvijajo. Ista mirta na primer lahko služi vsemu rodu pri krstnih, birmskih, ženitovanjskih svečanostih in doživi pri tem visoko starost stare mamice, ki ji je že 70 let. In še marsikatera druga rastlina doseže to častljivo starost.

Kaj je torej vzrok tožbam, da sobne rastline ne uspevajo? Brez dvoma tiči ta v napačni ali nezadostni negi.

Čim dobiš rastlino, odstrani čimprej vso papirnato navlako, ki je privezana z žico na veje. Nato postavi rastlino v banjo, ki je napolnjena do dobrih treh četrti z mlačno vodo! Takoj se začno dvigati mehurčki, znak, da je zemlja v loncu presuha. Rastlina naj bo tako dve do tri ure v vodi in na dovolj svetlem prostoru.

V prirodi imajo rastline zadosti zraka. Razumljivo je torej, da ne morejo uspevati, če si jih zaklenil v sobo, kjer ga je premalo, oziroma je slab. Isto je s svetlobo. V slabem zraku, tobakovem dimu ti sobne rastline ne bodo delale veselja; a tudi umetna luč jim ne prija. Najslabša je plinska razsvetljava.

Tudi na gnojenje ne smemo pozabiti, saj je napačen način gnojenja jako pogosto kriv, da nam rastline ne uspevajo. Če rastlina hira, stopiš sicer v cvetličarno in kupiš gnoj za cvetlice, ga daš dovoljno množino rastlini, pri tem pa pozabiš, da ta gnoj rastlini ne more koristiti, dokler ni v vodi dodobra raztopljen. Da raztopiš eno žlico rastlinskega gnoja, je treba 25 do 30 litrov vode; na eno rastlino je ta množina dovolj za vse poletje.

Zgodi se, da nam rastlina začne hirati, čeprav jo vsak dan zalivamo in ji pridno gnojimo. Kaj je temu krivo? V največ primerih bo vzrok pač ta: zaradi nezadostnega zalivanja trpi rastlina žejo, preobilo gnojenje pa ji vrh tega vnema korenine. Če je zemlja zgoraj vlažna, rastlina še nima dovolj vode, kajti zelo pogosto ne prodre tekočina niti do polovice, in spodnje korenine ne dobe niti kapljice vode. Voda, s katero zalivaš, ne sme biti mrzla, temveč topla; ni pa treba ob vsakem letnem času vsak dan zalivati, zadostuje vsak teden po enkrat, a tako, da se napoji vsa zemlja.

Jako pogosto se zgodi, da odpade rastlini listje ali pa da porjavi, ko jo postavimo od zunaj v sobo. Vzrok tiči v prenašnem menjavanju toplote. Zato ne postavi takih rastlin takoj v toplo sobo, ampak na kak drug kraj, na primer na podstrešje. Čez nekaj dni ji odkaži mesto v hladni sobi, ki jo dovoljno zrači; zalivaj malo, a imej rastlino na svetlem! Če se januarja ali februarja pokažejo novi poganjki, jo lahko postaviš v nekaj toplejšo sobo in jo bolj zalivaj! Z gnojenjem pa počakaj, da rastlina odcvete, nato jo presadi, previdno zalivaj in gnoji.

Vse palme, praproti in listnate rastline postavi vsak teden po enkrat v mlačno kopel, da se lonci pošteno napijejo vode, potem ti jih skoraj ni treba zalivati.

—c.

Milo ELIDA Favorit

Moderno električno razsvetljavo

Veličko izbiri električnih likalnikov, posod za kuho, ogrevalnih plošč, sesalcev prahu in drugih električnih aparatov za gospodinjstvo in kosmetiko nudi

«ELEKTROINDUSTRIJA», d. z. o. z., Ljubljana, Gosposvetska c. 13 (Kolizej).

Telefon interurban 2314

Zelenjadni vrt

V gosté meglé dolina je zavita,
kar v njej živi, vse žalostno medleva;
metulj ne leta, ptica ne prepeva,
ker blagodejna solnca luč je skrita.

Stritar.

Na vrtu je vedno bolj prazno in pusto. Deževje in mrzli vetrovi otrsajo listje z drevja in uničujejo zadnje zelene poganjke na rastlinah. In kar bo še ostalo, bodo počasi zamorile slane. Jesen je.

Vse, kar je še na vrtu in ne sme ostati zunaj, je treba pobrati in pospraviti v kleti in hrame ali pa zakopati v podsipnice. Kar je še v rašči, se spravi v kleti, drugo (repo, peso, zeleno, korenje) pa se zakoplje v zemljo, kjer se vse bolje ohrani kakor v kletih. Če ne zmrzuje, naj ostane zelje in ohrovt tako dolgo zunaj, da naredi glave, cvetača pa, dokler ne naredi rož.

Ko je z vrta vse ali pa vsaj po večini pobrano, je treba gredice lepo pospraviti, jih na debelo prekopati in pognojiti, vrtna pota pa očistiti.

Kdor ima gorko gredico, naj presadi vanjo kolerabce in cvetačo, da še naprej delajo, potem vso nedoraslo salato, jagode in drugo.

Pred zimo je treba gorko gredico obložiti z gnojem in pregledati, če je v njej vse v redu in ni v njej nič takšnega, kar bi pospeševalo gnulobo.

Sadeže, kar jih je ostalo na vrtu, je treba pokriti z listjem, slamo, smrečevjem ali s čemerkoli, kleti in hrame pa ob lepem vremenu dobro prezračiti.

Beluši naj se 10 do 12 cm visoko pokrijejo z gnojem, prav tako tudi mlade gredice z jagodami, rumena kole-raba pa obloži 15 do 20 cm visoko z listjem.

Če so dnevi solnčni, se lahko poseje ali pa posadi še zimska salata.

Tudi v hiši se počasi pričinja delo. Košare s stročjim fižolom in grahom postavimo k peči ali pa na peč, da se

stročje malo bolj posuši, ker se potem laže lušči. Izpu-ljeno čebulo očistimo, spletemo v kite in obesimo ali jo pa denemo v košare in vreče pa spravimo na zračnem, ne premrzlem prostoru.

Kadar ujamemo še kakšen lep dan, pobremo po vrtu ostanke od sadežev in jih znosimo lepo na kup, stare kupe komposta pa premečemo in obrnemo. Kadar je pa slabo vreme, pospravljamo in popravljamo vrtno orodje. Delo potemtakem nikdar ne počiva.

Tretje svetovne ženske igre v Pragi

(III. Jeux Feminins Mondiaux.)

Od 6. do 9. septembra letošnjega leta so se vršile sve-tovne ženske igre v Pragi. Ideja, zavesti ženske igre po vzorcu olimpijskih moških iger, je nastala leta 1921. v Parizu, kjer je bil prvi kongres F. S. F. I. Že na tretjem kongresu, ki se je vršil leta 1924. v Parizu, je bila dolo-čena Praga za tretje svetovne igre.

Zlasti navdušeno so bile sprejete naše atletke (bilo jih je devet: ena Slovenka, članica ljubljanske Ilirije, ostale Hrvatice in Srbkinje), oblečene v črne telovadne hlače in bele maje.

V soboto, dne 6. septembra, ob 14. uri je bilo na sta-dionu na Letni v Pragi nad 15.000 gledalcev, ki so pri-sostvovali igram. Ob pol 15. je počil prvi strel iz mož-narja, vojaška godba je zaigrala koračnico in atletke so vkorakale med oglušujočim navdušenim ploskanjem. Sprevod je otvorila češkoslovaška atletka Ulrihova z razstavo svetovnih iger (rumeno polje s tremi razno-barvnimi krogi). Za njo so se vrstile atletke sedemnaj-stih narodnosti. Prve so bile Angležinje (20 po številu), ki so si priborile prvenstvo na prvih svetovnih igrah v Parizu leta 1926.; potem sta korakali dve Belgijčanki in pod modro-črno-belo zastavo dve Estonki. Za njimi Francozinje v modrih oblekah, nato pet Holandk v ru-meno-belih dresih. Za njimi je stopalo 11 svetlomodro oblečenih Italijank. Posebno pozornost sta vzbujali sku-pini iz Kanade (15 atletk) in iz Japonske (7 atletk). Te dve skupini, po katerih sta bili zastopani poleg Evrope tudi Azija in Amerika, sta iz najbolj oddaljenih držav in sta dali igram res svetovni značaj. Zlasti navdušeno so bile sprejete naše atletke. Za njimi so stopale atletke iz Lotiške (10 po številu) in 27 Madžark, ki so se letos prvokrat udeležile svetovnih iger. Nato pa je izredno disciplinirano korakalo 35 Nemk v društvnem dresu: črne telovadne hlače in svetlorjava maja s črnim orlom na prsih. Za njimi 20 Poljakinj z olimpijsko zmago-valko Konopacko na čelu, dalje 24 Avstrijk, 2 Švicarki, 4 Švedinje in številna skupina češkoslovaških atletk. Sprevod so zaključila društva «Hazene». Ko je zaigrala godba češko himno, se je poleg v stadionu trušč, nato pa je imel slavnostni nagovor predsednik odbora sve-

„STO ZLATIH NAUKOV“

Vam pošljemo

za 4 dinarje.

Te dni bomo izdali knjižico na 32 straneh, ki jo bodo s pridom čitale varčne gos-podinje, pridne služkinje in kuharice, bogate dame in revne delavke, mestne gospodične in kmetiška dekleta. V knjižici je popisana razdelitev dela za teden dni od jutranje ure ponedeljka do sobotnega večera. Poleg tega je v knjižici 100 preizkušenih nauk, ki Vam olajšajo Vaše težko gospo-dinjsko delo.

Če Vam knjižica ne bo všeč, nam jo lahko vrnete. Če Vam bo pa v korist, nam pa boste nakazali po položnici, ki jo bomo priložili knjižici, 4 Din ali pa nam boste poslali 4 znamke po 1 dinar.

Pišite še danes, ker bomo tiskali samo za naročnice.

Sporočite svoj naslov:

Ljudski tiskarni v Mariboru, Sodna ul. 3.

Ob priliki gospodinskega dela negovane roke s pomočjo

NIVEA-CREME

ker je Nivea-Creme edina krema, ki ima v sebi eucerit, ki je osnova za njeno izrazito delovanje. Natrite vsak večer in tudi čez dan svoje roke z Nivea-Creme; ona hitro in vsa prodre v kožo, pa se razume samo po sebi, da samo ta krema, ki gre popolnoma v kožo izpolnjuje v polni meri svojo dolžnost. Potem lahko dan za dnevom delate v topli in hladni vodi in Vaša koža bo ostala gladka in nežna ter bo obdržala videz negovane kože.

Škatle po 5,—, 10,— in 22,— Din.

Tube iz čiste pločevine po 9,— in 14,— Din.

Izdeluje v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,

d. s. o. j.

Maribor, Meljska cesta šte. 56.

tovnih iger dr. Švagrovský, ki je v imenu protektorja iger, prezidenta Masaryka, pozdravil delegacije 17 držav iz treh delov sveta, ki so se udeležile največjih slavnosti ženske telesne kulture. Po uvodnem govoru je pozdravil udeleženke primator dr. Baxa v imenu glavnega mesta Prage, se zahvalil odboru, da je izbral Prago za pozorišče iger, in želel vsem mnogo uspehov. Ob 14:40 je poslanec dr. Švagrovský razglasil v češkem in francoskem jeziku začetek iger. Izstreljena je bila salva in izpuščenih čez tisoč poštnih golobov, ki so najprej obleteli stadion, potem pa odleteli v svet, da izvrše svojo nalogo. To je bil izredno lep prizor. Ob zvokih koračnice so odkorakala društva v garderobe, na telovadišču pa so ostale medtem sokolske naraščajnice, ki so izvajale proste vaje. Ko so odkorakale med navdušenim ploskanjem s telovadišča, so napolnile stadion zopet atletke s sodniki, in začelo se je tekmovanje v lahki atletiki.

(Nadaljevanje prih.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

M. P. iz L. Ali je kakšen pomoček, da se izlika plasi-rano krilo?

Odgovor: Ako je krilo močno zamazano, da ga je treba oprati, je treba krilo prej po gubah z velikimi vbodi sešiti. Preden pa to storite, je treba s salmijakom ali bencinom madeže odpraviti iz njega.

Ko likate krilo, morate nit odstraniti, preden je krilo popolnoma suho polikano, ker se sicer poznajo šivi.

Ž. D. L. Kako odpraviti svit iz obleke?

Odgovor: Raztopite 10 do 15 gramov bele arabske cedike (gumija) v čaši vode. Potem česite blago v smeri kocin s ščetjo, ki ste jo dobro namočili v tej raztopini. Nato pokrijte svetlikasti del z listom belega papirja, zatem s kosom sukna in posušite pod gladko desko, obloženo z velikimi uteži.

M. H., Prizren. Kako naj očistim zimski plašč, ki je prašen in umazan?

Odgovor: Mastne madeže spravite iz plašča s kemično čistim bencinom, pa tudi s terpentinom. Kemično čisti bencin dobite v drogeriji. Zastareli prah, ki se je vjedel v blago, pa spravite z razredčenim salmijakom iz njega. Seveda morate paziti, da ne napravite lis v

blagu. Ker je svetlo blago, ga morate enakomerno čistiti, in ne samo na enem kraju.

Radi pomanjkanja prostora v listu smo na vsa ostala vprašanja odgovorili v pismih.

Velespoštovana gospa urednica!

Hvala Vam za pismo. Veseli me, da sem Vas zadovoljila z naslovi naročnic in Vas prosim da ostane moje ime tajno. Sicer se pa gotovo ne bodo jezile, ker vaš list je res potreben vsaki ženi in vsakemu dekletu. Saj vsega nihče ne ve in ne zna. Zato je res priporočila vredna Vaša revija «Žena in dom».

Upam pa tudi, da bodo te nove naročnice zadovoljne z revijo in da Vam bodo vsaj za pol leta, če ne za vse leto plačale naprej, ker so največ dobro situirane.

Uprava «Žena in dom», Ljubljana!

Vaš cenjeni list, ki ste mi ga blagovolili poslati na ogled, sem prejela. Prav všeč mi je in se rada naročim nanj. Pošljem Vam takoj naročnino do konca t. l. Sicer imam razne revije in liste v hrvaščini na razpolago (ker je moj soprog Hrvat), ali slovensko besedo najrajši čitam in vidim, da Vaš list prav nič ne zaostaja za hrvaškim listom «Ženski list».

Priporočila bi ga rada drugim, toda tu smo le tri Slovenke. Če bo mogoče, bom vsaj te gledala pridobiti za Vaše naročnice; moja rodbina pa živi v Sloveniji in so vsekakor Vaši naročniki.

Prosila bi Vas najlepše za šte. 6, 7 in 8.

Pozdravljam Vas z odličnim spoštovanjem

A. V., Doboj.

Spoštovana gospa urednica!

Prosim vas, ako je mogoče, da me počakate malo za naročnino. Jaz sem jo že hotela poslati, pa se nam je velika nesreča pripetila. Kupili smo si s težko muko hišico, pa smo dne 6. septembra ob sedmih zvečer do tal pogoreli. Komaj smo si golo življenje rešili. V veliki stiski smo in nikjer nimamo nič svojih ljudi, da bi nam v tej hudi stiski pomagali. Imam 3 otročičke, fantek ima 4 leta, punčka 7, a največji 9 let. Vsi smo ostali tako rekoč goli. Ali največji udarec za nas je, da je zgorelo tudi vse mizarsko orodje, tako da nima moj mož najmanjšega orodja, a zima je pred vrati.

Prosim vas, pošljajte mi še z naprej vašo cenjeno revijo, ker mi je jako poučna.

Spoštovana gospa urednica, jaz bi vas prav lepo prosila, ako bi mogli mojo prošnjo priobčiti v naslednji številki «Žene in dom». Morda bi se dobilo kaj naročnic dobrega srca, pa bi mi po mogočnosti pomagale s sta-

rimi oblekami ali kakšno drugo rečjo. Zima se bliža in vem, da si ne bomo mogli nič kupiti, a drugega nimamo razen tega, kar imamo na sebi.

Jaz se Vam že naprej najlepše zahvaljujem za Vašo dobroto, pa tudi cenjenim naročnicam, ki bi se nas spomnile z najmanjšim darom.

S spoštovanjem

E. J. v S.

Naročnice prosimo, da pomagajo tej naročnici po svojih močeh. Naslov pove naša uprava.

Uprava «Žena in dom»!

List mi zelo ugaja. Prav zadovoljna sem z njim, posebno priloga ročnih del me zelo zanima. Veste, kaj bi si jaz še želela, da bi v vsakem listu na zadnji strani ali kjerkoli priobčevali slovarček nekaterih tujk. Mislim, da bi bilo tudi to koristno, ali ne? Upam, da bodo tudi ostale cenjene naročnice soglašale z menoj.

Drugič pa zopet kaj več.

Ostajam dalje Vaša zvesta naročnica

T. P.

Vaši želji prav radi ustrezemo. Naročnice, ki hočejo vedeti slovenski izraz za to ali ono tujko, naj nam pišejo, mi pa jim bomo prav radi v listu odgovarjali.

Uredništvo.

Še dve novi rubriki!

Ena izmed naših najboljših sotrudnic nam je svetovala, da naj otvorimo kotichek za žene:

«Kaj mi je in kaj mi ni všeč pri možu?»

in kotichek z moške:

«Kaj mi je in kaj mi ni všeč pri ženi?»

V pismu omenja, da je veliko žen, ki bi se rade izpovedale svojim sosestram. Pod skritim imenom bi pripovedovale v takem koticčku svoje intimne skriv-

nosti, zaupale bi drugim ženam svojo srečo, potožile bi v odkritosrčnih besedah o svojih težnjah in čustvenih zadevah. Marsikatera bi našla uteho, ako bi zaupala svoje gorje drugim, marsikatera bi pa lahko dobila od drugih čitateljic v tem koticčku dober nasvet.

Ker bi si v tej rubriki žene zaupale svoje srčne zadeve, naj bi se kotichek imenoval

«Besede od srca do srca.»

Kar se tiče rubrike za moške, pa je mnenja, da je tak kotichek nujno potreben, da lahko možje iznesejo svojo hvalo in pritožbo, češ da se mnogokrat ne upajo povedati svojim boljšim polovicam v obraz, ker se boje «domačih neviht».

In še kotichek «o gospodinjskih iznajdbah» je predlagala, o katerem bomo prihodnjič govorili. Torej, drage čitateljice in čitatelji, poslušajte se v čim večjem številu svojih koticčkov.

Limonov sok mehča roke.

Po delu vzemi polovico limone, kani nekaj kapljic soka na hrbet roke in jih razmaži. Nato stisni toliko soka v dlan, da si lahko z njim umiješ roke. Pazi pa, da sta obe roki popolnoma omočeni s sokom. Krepko otiraj roke in sok se bo hitro vsesal v kožo. Limonov sok odpravi rdečico, koža postane mehka in voljna. Tudi odpravi z rok kuhinjski duh, ki se jih rad prime. Če se pa ta duh še vedno čuti, vzemi ščepec kuhinjske soli in jo zdrobi med prsti, pri čemer otri posebno tisto mesto, ki je največ trpelo pri delu.

Nato masiraj prste s palcem in kazalcem od dlani proti nohtom in obratno. Nohte stisni čim krepkeje skupaj. Potem pregneti dlan s palcem druge roke in ne odnehaj prej, dokler nisi prepričana, da ni nobeno mesto zanemarjeno.

Roke so značilnejše ko obraz.

Nato pride čistilna kopel. V umivalnik tople vode kani nekaj kapljic glicerina in krtači potem s ščetko, vodo in dobrim milom roke tako dolgo, da spraviš iz znojnice zadnjo sled umazanosti. Zelo važno je, da nato roke dobro otreš, tako da jih popolnoma osušiš. Ne stori tega kar mimogrede; pomisli, da je roka zelo, zelo značilna in da izdaja več skrivnosti kakor obraz in oči. Ko bi se ljudje zavedali, koliko more poznavalec razbrati iz oblike in vrste rok, potem bi jih pač mnogo bolj negovali. Roka izdaja, lahko pa tudi vse prikrije.

Nato opili nohte z ostro, dobro pilo. Nohtov ne smeš nikdar striči. Pili jih od koticčkov proti konici, da dobe lepo mandljevo obliko, ki spada k negovani roki. Kožo okoli nohtovega korena odrivaj nalahko z leseno paličico, ki jo omakaj v alkoholu. Če je pa koža trda in krhka, potem jo omasti z vazelino in prični čez nekaj časa iznova s potiskanjem.

S kosčkom usnja od stare rokavice ali pa s kupljenim loščilom izdrgni nato nohte, dokler ne dobe svojega sijaja.

Da hitreje dosežeš ta blesk, deni na usnje, ki z njim loščiš nohte, nekaj rdeče krede za nohte ali pa kreme. Toda nikdar naj se nohti preveč ne bleste, ker to ni niti lepo niti ni videti naravno. Dosledno odklanjaj tudi lak, ker postanejo lakirani nohti sčasoma krhki in se lomijo. Če imaš posel, pri katerem ti nohti očrne, vzemi vodikov

Brezplačno

DOBITE TO VELIKO ČASO PRI NAKUPU 1 VELIKE TUBE ZOBNE PASTE

*

Kaliklora

ali:

Ice-Kaliklora

DIN 25,-

DIN 20,-

* GLAVNA ZALOGA *

DROGERIJA GREGORIČ

DUBLJANA PRESERNOVA 5

*

dvokis. Namочи vanj košček vate in odrgni z njo nohte. Tudi za čiščenje spodnje strani nohtov rabi vodikov dvo- kis, in sicer ga nanesi tja s ploščnatim zoborebcom. Toda tega ne smeš prepogosto ponavljati, ker sicer po- stanejo nohti krhki, kakor se sploh nohti pri ljudeh, ki fizično delajo, radi lomijo. Da to preprečiš, jih večkrat na teden omasti, in sicer tako, da pokrije krema noht in kožo nad korenem. Ko se še umivaš, pusti kremo na nohtih in jo šele po umivanju s koščkom platna temeljito odstrani. Nohtom namreč vroča voda ne prija. Če pa jih prej omastiš, jim tudi vroča voda ne more do živega.

Zvečer otri roke z glicerinom ali s kako drugo mastjo. Pusti mast na roki kakih pet minut in masiraj tačas dlan s palcem, pri čemer pa ne pozabi na masiranje prstov. Šele potem si umij roke z vodo in milom. Nikdar ne spi v rokavicah. To nič ne koristi in je vrhu vsega še ne- zdravo. Pač pa so rokavice imenitno varstveno sredstvo za roke pri nekaterih domačih opravkih.

Premoga in prahu se, če le mogoče, nikdar ne dotikaj z golimi rokami, kajti premogov in pa navadni prah se zažre v kožo tako globoko, da ga je težko odpraviti. Če hočeš takšne roke res dobro osnažiti, jih moraš tako močno krtačiti in drgniti, da za negovano kožo gotovo ni dobro.

Vsaka gospodinja, ki pazi na svojo zunanost, bi mo- rala imeti v kakem kotičku stare rokavice, ki jih lahko hitro natakne, kadar gre za umazano delo.

Prask in odrtin nikdar ne zanemarjaj! Kakor hitro jih opaziš, jih očisti, namaži z jodom ali medom in jih obveži s platneno cunjico, dokler se ne zacelijo.

Včasih so prsti sami spačeni in pokvečeni. Tudi tedaj si lahko pomagaš. Upogibaj jih nalahko, toda dosledno po večkrat na dan v zaželeno obliko in posledice ne bodo izostale. Seveda ne smeš pri tem postopati preveč energično, da ne poškoduješ kosti. Lahkemu pritisku pa se bodo prsti vedno odzvali.

Roke, ki so v primeri na svojo dolžino preširoke, po- praviš, če jih na najširšem mestu večkrat močno stiskaš. Spomni se nato, kadarkoli nimaš drugega opravila. So ljudje, ki cenijo lepo roko veliko bolj ko lepe oči ali lep obraz. Roka je tudi merilo inteligence, obvladnosti in dobrote. Po roki lahko večkrat sodiš človeka.

Roka in značaj.

Dolge, ozke roke so znamenje razumnosti in pleme- nitega značaja. Po koničastih prstih se da soditi na zmi- sel za umetnost in nobleso.

Kratki, debeli prsti, ki se družijo običajno z mesnato roko, kažejo trmast značaj. Ljudje, ki imajo zelo kratek in debel palec, palec, ki je v nesorazmerju k ostalim prstom tako glede dolžine kakor glede širine, so skoraj vseskozi zahrbtni in podli. Če bi bolj pazili na roke in njih obliko, bi se pač manj motili o značaju ljudi.

Celo po nohtih se da presoditi značaj in inteligenco. Tudi zdravstveno stanje se odraža v nohtih. Krhki in modro podpluti nohti so vedno opomin prirode. Dosti- krat so ljudje s takimi nohti šibkega zdravja in nagibajo k boleznim. Močni nohti kažejo na močne in značajne ljudi. Ozka oblika nohtov, pri katerih se vidi polmeseč,

Osvežite se s kopeljo, kateri ste dodali eno izmed naravnih milodišečih soli za kopanje,

Isla Eau de Cologne Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Koniferen Badesalz

Izvrstno diši in osvežuje, deluje izredno ugodno na kožo in na splošno razpoloženje. Dobiva se v lekar- nah, drogerijah in parfumerijah. Za Jugoslavijo: Para- celsus, k. d., Zagreb 3.

Povsod

kjer vidite ta znak

dobite naše pravo terpentinsvo milo „GAZELA“. Kdor ga po- skusi le enkrat, bo ostal vedno njegov odjemalec.

da soditi na priden in spravljen značaj, kratki, široki nohti pa spadajo k prepirljivim in nespravljenim ljudem.

Če vidiš zanemarjeno roko z neobrezanimi in nenego- vanimi nohti, lahko skoraj z gotovostjo sodiš, da tisti človek ni posebno občutljiv in redoljuben.

Kdor torej pazi nase in na svoje roke, se bo v očeh tistih, ki nekaj razumejo o roki, njeni obliki in značaju, postavil v dobro luč. S tem, da skrbno neguješ svoje roke, ne dokazuješ torej samo svojega estetskega ob- čutja, temveč kažeš tudi svojo inteligenco s tem, da ne zanemarjaš svoje najvažnejše telesne vizitke.

S proučevanjem rok se bavi mnogo več ljudi kakor se običajno misli. In čeprav se iz potez na dlani ne da spoznati človekova bodočnost, nudi vendar roka brez dvoma zelo tehtno oporišče za presojo človeka samega.

V roki se izraža energija. Vsak je sam svoje sreče ko- vač. Torej ne le postava lepote, temveč tudi postava uvidevnosti zahteva negovanje rok.

Lepe lakti in ramena.

Če hočeš spraviti svoje lakti sčasoma v lepo obliko, jih moraš vsak dan negovati. Ko se umivaš, nadrgni lakti z milom in jih okrtači s ščetko. Taka masaža bo sčasoma jako ugodno delovala na zunanost lakti.

Če imaš pretenke lakti, jih dnevno večkrat okrtači z mehko ščetko. Potem jih osuši in jih otri s francoskim žganjem. Nato nekoliko telovadi, in sicer z njimi navzad. Kmalu boš opazila, da dobivajo lakti lepšo obliko in da postaja koža žametasto mehka. Seveda pa ne smeš pri- čakovati uspeha od danes na jutri. Če si svoje ude dolgo zanemarjala, boš morala tudi na uspeh nege dalje časa čakati.

Če pričneš z negovanjem svojega telesa že v mladih letih, potem se tudi posledice hitreje pojavijo. Glavno pa je, da ne izgubiš prehitro poguma in da vztrajno

Poročile so se naše naročnice: gospodična Vlasta Roševa z gospodom Franjem Zoretom iz Slatine; gospo- dična Angela Vahova z gospodom Henrikom Krajncem iz Zagreba, in gospodična Danica Madonova z gospo- dom Francetom Peršinom ml. iz Št. Vida.

Iskreno čestitamo!

Moderno električno razsvetljavo

Veliko izbiri likalnikov, posod za kuho, ogrevalnih plošč, sesalcev prahu
in drugih električnih aparatov za gospodinjstvo in kosmetiko nudi

«LUX», družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta (Palača Pokojnin. zavoda)

Telefon Interurban 2225

nadaljuješ z negovanjem. Kajti le z železno doslednostjo prideš do zaželenega uspeha.

Da dobiš in ohraniš na laktech in ramenih mehko in voljno kožo, uporablaj limonov sok. Limonova kislina prav tako kakor sok od kumar ohranjuje kožo in odpravlja madeže in lišaje na koži.

Američanka kot žena

Američanka bi bila lahko vzor zakonske žene. Nikdar ni v spotiko ne svojem možu ne otrokom ali poslom. Ljubi mir, je zanesljiva in vse njeno življenje in bitje je polno blagohotnosti in ljubezni. Zna odvrniti vse majhne neprilike in videti svet v najjasnejši luči. Ne pritožuje se ne na to ne na ono, nikomur ne pripoveduje svojih domačih in srčnih težav — izvzemši maserko, kateri večkrat vse zaupa. Zavisti ne pozna. V veliko veselje ji je, če je v družbi z lepimi ženskami. Prijazna in ljubezniva je z njimi ne samo, kadar so navzoče, temveč tudi v njim nenavzočnosti govori o njih ugodno. Malokdaj je ljubosumna in tega tudi nikdar ne pokaže. Ni malenkostna, noče imeti zadnje besede in se ne maščuje za žalitve, ki si jih je nasugerirala — kratko in malo vsa čednostna je.

Američanka je kot gospodinja in mati vse hvale vredna. Skrbi, da dobi nje mož na minuto točno južino, prihrani mu skrbi s posli, smeje se kakor sonce in govori kakor slap. Nališpa se, kadar ima priti mož domov, zmeraj je zala in ljubka, dobro se pripravi k spanju in zjutraj je sveža kakor bujno razvita poljska cvetica.

Ve, za kaj mora skrbeti: da bi otroci jedli dovolj jajec in zelenjave, zlasti salate, da ne bi nikdar nosili majhnih čevljev ali slabega perila, da bi bili zmeraj lepo počesani, da bi se umivali z dobrim milom, da bi spal ob odprtem oknu in da bi imeli v vseh rečeh svojo lastno voljo.

Proti domačim gostom jo je sama gostoljubnost. Gostje so tam kakor doma, nikogar se ne sramujejo in nihče se njih ne sramuje. S posli govori prijazno, a v hladno odmerjenem tonu, ker zahteva od njih resno delo. Tako si ustvari posle, ki ne poznajo trme.

Zadovoljna je sama s seboj in z vsem daljnim svetom.

In zdaj že vidim, kako se že odpravlja veliko mladencev v Hamburg in Bremen, da odjadrajo v Ameriko po neveste. A tega ne morem prevzeti na svojo vest in zato pokažem rajši drugo stran svetinje, ki je manj zapeljiva.

Američanke ne poznajo ob domačem ognjišču tiste tihe sreče kakor naše gospodinje. Sicer bi ne imele sob v hotelih in bi ne obedovale v restavracijah samo zato, da jim ni treba delati doma. Veliko petičnih dru-

žin živi tako, ne da bi poizkusile zamenjati hotelsko bivanje z domačim ognjiščem.

Američanka ljubi lepe obleke v taki meri, kakršne me sploh ne poznamo.

Za njo je dom predvsem mesto, kjer hrani svoje lepe obleke. Ko bi hiša, ki je — nota bene — dobro zavarovana, zgorela, bi bila še vesela, da more začeti iznova. Da, ko bi dal 100 Američankam na izbiro, ali hočejo rajše 20 let neizpremenjeno stanovanje ali vsako leto novega, bi jih bilo 99 za izpremembo.

Medtem ko mož opravlja svoje delo, se ona izobražuje in hodi na «schopping» (nakupovat). Ni ji dovolj, kakor Evropki, da kupi, kar potrebuje, ampak pregleda vse lepe zaloge v velikanskih skladiščih. To tako draži njeno fantazijo kakor naši romani. Uživa z vsemi čutili. Čuti se prosta in vesela. Po triurnem potikanju in pregledovanju je nje slavnost pri kraju ter se napoti proti domu s tubo zobne paste ali s škatico zaponk.

Prve čase se tujec tem otročarijam smeje, a čez nekaj let mu preidejo v meso in kri.

V New Yorku je ob lepem vremenu tako lepo. Nebo je sinje, sonce sveti, okna bleščijo, ljudje so praznje oblečeni — na ulici nosijo najboljše, kar imajo — celo najrevnejša tvorniška delavka ima promenadno obleko, podšito z belo svilo. Živi ob kavi in kruhu in zato je njena polt siva. Ali njene oči so vesele, ker vidi, da je nje krilo skoraj ravno tako krasno kakor obleka uglednih dam.

V vsaki veliki trgovini imajo velik damski salon, kjer jim je moči sedeti ali ležati počivati. Kadar je kateri dami slabo od zatohlega zraka, priskoči k njej uslužbenka, ki ji prinese praška, mrzle vode in obkladkov. Potlej gre pa v koncertno dvorano, kjer so dan na dan vokalni in orkestralni koncerti. Taka dvorana ima prostora za 1200 oseb in za vsako je tu mehak naslanjač. Pod zemljo je večkrat kavarna, kjer pri marmornatih mizicah pijejo kavo, čaj in druge čudo dobre pijače.

PRAVA KOLINSKA IKORIJA

Devet zakonskih zapovedi

Kalifornijska zveza ženskih društev je priobčila seznam pravil, po katerih naj si žena zagotovi možovo zvestobo in ljubezen. Evo jih.

- 1.) Bodi pri zajtrku čedno napravljena.
 - 2.) Dosezi pri možu, da pojde dvakrat na teden zvečer s teboj z doma. Druge dni ga lepo pusti v miru doma.
 - 3.) Plačaj vse gospodinjske račune, prej ko si naročiš obleko.
 - 4.) Nikoli ne prosi moža, naj ti pomaga pri gospodinjskih poslih.
 - 5.) Nikdar ne dovoli, da bi tašča prihajala k vam ob nedeljah popoldne.
 - 6.) Poslušaj svojega soproga, če rad govori vpričo drugih.
 - 7.) Vprašaj ga za svet v vsaki stvari.
 - 8.) Bodi nežna, vendar ne preveč.
 - 9.) Dopoveduj mu, da si uborna stvar, on pa devet čevljev visok, močan ko lev in hraber ko Napoleon.
- Navodila so zanimiva, saj jih je po dolgem rešetanju odobrila skupina žen, ki so vsekakor imele opravka z različnimi moškimi. Vsa pa seveda niso enako tehtna. Prvi točki se da ugovarjati, da ima večina žensk preveč dela, da bi mogla že ob osmih biti lepo oblečena. Zadnjim točkam se ne pozna, da so iz emancipiranih dežel, lahko bi bile nastale v haremu.

So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico

„PROJA“

Nekaj misli o življenju

Stalna je le izprememba.

Nič ni stalno.

Nimamo pravice obsojati.

Vsako nasilje je nečloveško.

Svoboda je popolna — vse drugo je plod predsodkov.

Uslug nočem — rada jih izkazujem.

Delo je zdravje.

Preko sebe človek ne more.

Nezavedna profinjenost ženske vnianosti je njeno notranje ogledalo.

Umetnost.

Če je umotvor resničen, me vedno brez upoda osvoji.

Umetnost je izraz naših sanj in našega hrepenenja po višjem življenju. Najtežje je njim, ki nimajo izraza zanj.

Prej bi umetnika spoštovala ko ljubila.

Ženska ima tudi za umetnost instinkt, prav tako točen in prav tako varljiv kakor ga ima za življenje.

Vera, etos.

Zgibanje ustnic ni vera.

Človek nosi v sebi Boga in peklo.

Moj etos sem jaz.

Če hočeš — dosežeš.

Dobro storiti je človeška stvar.

Družba.

Neosebnost je znak svobodnega človeka.

Družba je skupnost interesov.

Vsakomur daj svoje, od vsakega vzemi njegovo.

Osornost in kvanta je ponižanje ženske duše.

Ako potrebujete

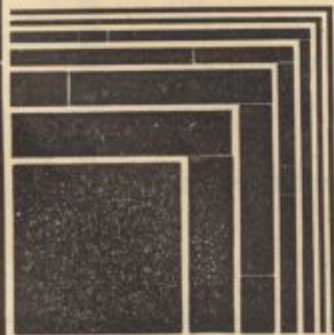
*okusne etikete,
umetniške lepake,
moderno reklamo,
lepo embalažo,
zemljevide, delnice, note
ali druga litografska dela,*

zahtevajte ponudbe litografskega zavoda

Čemažar in drug
Ljubljana, Igriška ulica števil. 6

Telefon 25-69

Telefon 25-69

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI

MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN

SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravištvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

Pustite svojim mislim prosto pot

Seveda je za to potreben svinčnik „Avtomat“ in naše nalično pero, ki Vam omogoči, da svoje misli hitro prenesete na papir. Naše pero se lahko polni brez vsake priprave: treba ga je le pomočiti v črnilo in v eni sekundi je polno.

To je pero, ki Vam nikoli ne zamaže ne obleke ne rok.

Naša originalna ameriška nalična peresa so zlata in imajo osmiridijsko konico, ki se ne obrabi.

Poleg tega so držala naših svinčnikov in peres **ne z drobljiva.**

Svinčnike in nalična peresa dobite pri nas v veliki izbiri in vseh barvah: perl, mahagoni, oniks, moirée, črna in modra (lapis lazuli).

Oglejte si našo zalogo!

Pisalne stroje,
razmnoževalce,
železne blagajne,
registrirne blagajne,
računske stroje,
opremo za pisarne
iz trdega lesa in jekla
in sploh
pisarniške potrebščine

TAKO IZGLEDA PISALNA MIZA IZ JEKLA

A. PRELOG

LJUBLJANA
MARIJIN TRG

Telefon
3 4 5 6

KAKO NAJ PEREM Z RADIONOM?

Vsaka tkanina, katera prenaša milo in vodo, se lahko pere v Radionu.

Namakanje. Perilo se mora čez noč namočiti.

Postopanje z Radionom. Schichtov Radion se raztopi v mrzli vodi in sicer tako, da se vsakemu litru vode doda 1 dkg Radiona. En originalni zavitek zadostuje za 25 litrov vode. Najboljše je, da se Radion raztopi najpreje v mali posodi, nato pa vlije v kotel z mrzlo vodo.

Kuhanje. Perilo se zloži v **mrzlo** raztopino Radiona tako, da je z isto popolnoma pokrito. Vsebina kotla naj potem počasi zavre in kuha 15—30 minut, kot je pač perilo več ali manj umazano. Med tem se perilo mora večkrat premešati, da prodre raztopina v vse gube. Prekuhanano perilo naj se v raztopini počasi ohladi, da se odpravi vsa nesnaga.

Vsako žehtanje in krtačenje je odveč in perilu le škoduje. Počline zaostale umazane proge lahko odstranite tako, da dotični komad še parkrat pomočite v raztopino Radiona in ga malo z roko premencate.

Izplahivanje. Nato se perilo izplahne najpreje v vroči, potem pa v hladni vodi in sicer tako dolgo, da postane izžeta voda popolnoma čista.